

KASVATUSYHTEISTYÖ VANHEMPIEN KANSSA VARHAISKASVATUKSEN OPETTA- JIEN NÄKÖKULMASTA

LAB-ammattikorkeakoulu
Sosionomi AMK
Sosiaalipedagoginen varhaiskasvatus
2021
Minttu Ojanen

Tiivistelmä

Tekijä Ojanen, Minttu	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 41	Valmistumisaika 2021
Työn nimi Kasvatusyhteistyö vanhempien kanssa varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta		
Tutkinto Sosionomi, Sosiaalipedagoginen varhaiskasvatus (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Lahden kaupungin päiväkoti		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena oli kasvatusyhteistyö vanhempien kanssa varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta. Opinnäytetyön tilaajana oli Lahden kaupungin päiväkoti. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä kasvatusyhteistyöstä. Tutkittiin myös, kuinka varhaiskasvatuksen opettajat kokivat kasvatusyhteistyön konkreettisesti näkyvän heidän yksikössään. Tavoitteena oli selvittää varhaiskasvatuksen opettajien kokemuksia kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa. Tällä opinnäytetyöllä tuotettiin tietoa toimeksiantajalle varhaiskasvatuksen opettajien ja vanhempien välisen kasvatusyhteistyön kehittämisen tueksi.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselylomaketutkimusta. Tutkimustehtävänä opinnäytetyössä oli varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella varhaiskasvatuksen opettajat kokivat kasvatusyhteistyön yleensä aina mutkattomaksi. Vanhempien kanssa saatiin luotua luottamus, jonka avulla kasvatusyhteistyöstä saatiin luotua syvempi yhteistyösuhde. Varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta vanhempien tarpeisiin ja toiveisiin pystyttiin vastaamaan suurimmilta osin. Paras asia, jonka varhaiskasvatuksen opettajat kokivat kasvatusyhteistyössä, oli aito kohtaaminen.</p>		
Asiasanat Varhaiskasvatuksen opettajat, Kasvatusyhteistyö, Kyselylomaketutkimus, Aito kohtaaminen, Vanhemmat, Varhaiskasvatus		

Abstract

Author(s) Ojanen, Minttu	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2021
	Number of Pages 41	
Title of Publication Educational cooperation with the parents from the perspective of the teachers of early childhood education		
Name of Degree Sociology, Early Childhood Education (UAS)		
Name, title and organization of the client Lahti city kindergarten		
Abstract <p>The subject of the thesis was educational cooperation with the parents from the perspective of the teachers of early childhood education. Subscriber of the thesis was a kindergarten from the City of Lahti. The meaning of the thesis was to develop perceptions about educational cooperation from the perspectives of the teachers of early childhood education. It was also studied how educational cooperation was concretely seen by the teachers of early childhood education at their unit. The goal was to find out experiences of educational cooperation with the parents. The thesis produced information to the subscriber to develop support the educational cooperation between the teachers of early childhood education and the parents.</p> <p>The thesis was produced qualitatively meaning studied qualitatively, and questionnaire was used as research method. As exploratory mission at the thesis was experiences of educational cooperation between the teachers of early childhood education and the parents.</p> <p>Based on the research results the teachers of early childhood education experienced educational cooperation easy-going usually always. It was able to create the trust with the parents, by which it was able to create a deeper collaboration from educational cooperation. From point of view of the teachers of early childhood education it was mostly able to respond the needs and hopes of parents. The best thing teachers of early childhood education experienced was a real touch in educational cooperation.</p>		
Keywords Teachers of early childhood education, Educational cooperation, Questionnaire research method, Real touch, Parents, Early childhood education		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Opinnäytetyön lähtökohdat	2
2.1	Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	2
2.2	Toimeksiantaja.....	2
3	Varhaiskasvatus	3
3.1	Päiväkodin toimintaperiaatteet	3
3.2	Varhaiskasvattajan ammatillisuus ja osaamisen kehittäminen.....	7
4	Kasvatusyhteistyö	10
4.1	Vanhemmuuden tärkeys varhaiskasvatuksen näkökulmasta	10
4.2	Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa	12
4.3	Kasvatusyhteistyön rakentuminen ja toteutuminen.....	15
5	Opinnäytetyön toteutus	19
5.1	Tutkimusmenetelmä.....	19
5.2	Kohderyhmä ja aineiston keruu	21
5.3	Aineiston analyysi	23
6	Tutkimuksen tulokset	26
6.1	Luottamus ja avoin keskustelu	26
6.2	Aito kohtaaminen ja vuorovaikutus.....	27
6.3	Yhteinen aika	28
7	Pohdinta	30
7.1	Tulosten tarkastelu.....	30
7.2	Eettisyys ja luotettavuus	32
7.3	Johtopäätökset.....	34
	Lähteet.....	36

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Liite 2. Tutkimus kysymykset

1 Johdanto

Kasvatusyhteistyö on tärkeä osa päiväkodin ja vanhempien välistä yhteistyötä. Se on tie-toista sitoutumista sekä toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseksi. Siinä korostuu kasvattajien ja vanhempien välinen tasavertainen vuorovaikutus, mutta se edellyttää myös molempien välistä keskinäistä luottamusta sekä huolen jakamista arkisista kasvatuskysymyksistä. Kasvatusyhteistyö on lähtöisin lapsen tarpeista ja sitä ohjaa lapsen oikeuksien ja edun toteuttaminen. (Opetushallitus 2018.) Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on varhaiskasvatuksessa tärkeää. Pohjana hyvälle kasvatusyhteistyölle on avoin, ammatillinen ja kunnioittava suhtautuminen erinlaisiin ja monipuolisiin perheisiin, heidän kieliinsä, katsomuksiinsa, kulttuureihinsa, perinteisiinsä, uskontoihinsa sekä kasvatusnäemyksiinsä. On tärkeää tukea lapsen perheidentiteettiä, sillä se on suuri osa lasta ja hänen elämäänsä sekä arvoja. Näin jokainen lapsi voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. (Pedanet 2017.) Vanhempien ja kasvattajien yhteistyön tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen turvallisen ja terveen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseksi. Suurena perustana kasvatusyhteistyölle on vanhempien ja kasvattajien välinen luottamus ja sen rakentaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. (Toivonen 2017.)

Varhaiskasvatuksen suurena tavoitteena on edistää ja suojella lapsen oikeutta hyvään ja turvalliseen lapsuuteen. Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu lapsuuden itseisarvoon sekä siihen ajatukseen, että jokainen lapsi on arvokas ja ainutlaatuinen juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, ymmärretyksi ja huomioon otetuksi oman itsensä ja yhteisön jäsenenä. Henkilöstön tehtävänä on tukea jokaisen lapsen kasvua ihmisyyteen. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustaa kunnioittaen sekä keskustelemaan avoimesti ihanteista ja arvoista. Varhaiskasvatuksessa keneltäkään ei hyväksytä missään muodossa rasismia, kiusaamista tai väkivaltaa. Sillä varhaiskasvatuksessa jokaisella on oikeus ilmaista itseään, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä tulla ymmärretyksi niillä ilmaisun keinoilla, mitä hänellä on. Päiväkodeissa rohkaistaan kannustavaan palautteeseen. Lapsella on oikeus omien lähtökohtiensa mukaisesti leikkiä, oppia leikkien sekä iloita oppimastaan ja rakentaa käsitystä itsestään maailmasta ja omasta identiteetistään. Lasta tulee myös rohkaista käsittelemään tunteitansa ja ristiriitoja sekä kokeilla ja opetella uusia asioita uusilla ja monipuolisilla tavoilla uutta oppien. (Pedanet 2017.)

2 Opinnäytetyön lähtökohdat

2.1 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä kasvatusyhteistyöstä sekä miettiä yhdessä, kuinka kasvatusyhteistyötä voitaisiin kehittää heidän yksikössään vanhempien kanssa. Tutkin myös, kuinka varhaiskasvatuksen opettajat kokevat kasvatusyhteistyön konkreettisesti näkyvän heidän päiväkotinsa arjessa.

Tavoitteena on selvittää varhaiskasvatuksen opettajien kokemuksia kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa. Tämän avulla tuotetaan tietoa toimeksiantajalle yhteistyön kehittämisen tueksi.

Tutkimustehtävänä on varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa.

2.2 Toimeksiantaja

Toimeksiantajana toimii Lahden kaupungin julkinen päiväkotitoiminta. Päiväkotitoiminta toimii hyvällä sijainnilla ja hyvien kulkuyhteyksien päässä. Päiväkodissa toimii kymmenen lapsiryhmää ja lapsia ryhmissä on yhteensä noin 180. Henkilöstöä varhaiskasvatuksen opettajat mukaan luetta on 40. Päiväkodissa toimii kolme lapsiryhmää, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä Lahden alueen koulujen kanssa. Päiväkotitoiminta toimii laajennetulla aukioloajalla, joka tarkoittaa käytännössä, että päiväkotitoiminta on auki 5–23. Se vaatii päiväkodin toiminnan hyvää suunnittelua, jotta lasten arki sujuu mahdollisimman turvallisesti ja vaivattomasti. Laajennettu aukioloaika mahdollistaa myös monipuolisen yhteistyön eri tahojen ja toimijoiden kanssa.

Päiväkotitoiminta toimii osana Lahden Vihreä lippu- päiväkotitoimintaa. Päiväkodin toiminnassa vihreä lippu toiminta näkyy lasten terveen elämän, hyvän ruokakulttuurin ja liikunnan kautta. Päiväkotina he osallistavat lapset, perheet ja henkilökunnan mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Päiväkodin piha-alueilla lapsilla on käytössä kasvihuone sekä vertasrakennus. Kasvihuoneessa lapset pääsevät opettelemaan kasvihuoneen hoitoa, lajitunnistusta sekä oman ruuan kasvattamista taimesta tai siemenestä asti. Puuverstaalla lapset pääsevät harjoittelemaan puutyön alkeita turvallisessa ympäristössä yhdessä aikuisten kanssa. Vihreä lippupäiväkodeissa lasten ympäristövastuullisuus ja luontosuhde lisääntyvät. (Lahden kaupunki 2021.)

3 Varhaiskasvatus

3.1 Päiväkodin toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää sekä tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä ymmärryksessä ja yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatus tukee lapsen tasa-arvoa sekä edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Siellä opitut taidot ja tiedot vahvistavat lapsen osallisuutta. Varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on tukea vanhemmuutta sekä mahdollistaa heidän osallisuutensa työelämään sekä opiskeluihin. (ePerusteet 2020.) Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää, mutta ennen kaikkea se on merkittävä vaihe lapsen oppimisen ja kasvun polulla. Huoltajat ovat kuitenkin niitä, joilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea tätä sekä täydentää kotien kasvatustehtävää. Varhaiskasvatus vastaa omalta osaltaan lapsen hyvinvoinnista. Varhaiskasvatuksen toimintaympäristön ja lasten kasvuympäristön muutokset ovat varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana. (Opetushallitus 2018.)

Suomessa varhaiskasvatusta säätelee varhaiskasvatuslaki. Varhaiskasvatustilain 540/2018 mom.2 § mukaan Varhaiskasvatuksessa painottuu erityisesti pedagogiikka ja sillä tarkoitetaan lapsen tavoitteellista sekä suunnitelmallista opetuksen, hoidon ja kasvatuksen muodostamaa kokonaisuutta. Lain mukaan kunnan velvollisuus on järjestää varhaiskasvatusta. Momentin 6§ mukaan Kunnan tulee järjestää lapselle varhaiskasvatusta, jonka kuntalaissa (201/1994) määritellyn kunnan asukas lapsi on. Kunnan velvollisuus on järjestää lapselle varhaiskasvatusta siinä tapauksessa, kun lapsen huoltajan töiden, sairauden, opiskeluiden tai vastaavien syiden vuoksi. Laki koskee, vaikka lapsella ei suomessa olisi kotikuntaa tai lapsen kotikunta sijaitsee kotikuntalain perusteella jokin toinen kunta. Poikkeus tilanteissa esimerkiksi kiireellisissä tapauksissa muutoin niin olosuhteiden vaatiessa on kunnan huolehdittava lapselle varhaiskasvatuksen järjestämisestä. Myös muulle kunnassa oleskelevalle lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta, kuin kunnan asukkaalle. (Finlex 2018.)

Kunta on velvollinen järjestämään lapsille varhaiskasvatusta niin laajasti ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa on tarvetta. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muunlaisena varhaiskasvatuksena, kaikissa muodoissa lapselle tulee laatia varhaiskasvatussuunnitelma tukemaan järjestettävää varhaiskasvatusta. Kuitenkin laissa säädetty lapsen oikeus varhaiskasvatukseen koskee perhepäivähoidossa tai päiväkodissa toteutettavaa varhaiskasvatusta. (ePerusteet 2020.) Jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen, mutta vanhemmat päättävät lapsensa osallistumisesta.

(opetushallitus 2018.) Kunnan on huolehdittava siitä, että lapselle voidaan antaa varhaiskasvatusta lapsen omalla äidinkielellä olevalla suomen, ruotsin tai saamen kielellä. Lahdessa varhaiskasvatus toteutuu pääosin suomen kielellä. Lahdessa ruotsin kielistä varhaiskasvatusta tarjotaan ostopalveluna ja viittomakieliselle lapselle voidaan tarjota varhaiskasvatusta viittomakielellä. Lahden varhaiskasvatuksessa käytettävissä on myös erityisopettajien palvelut. Kun lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen, on säädetty, että varhaiskasvatuksen oppimisympäristön tulee olla kehittävä, lapsen oppimista edistävä, lapselle terveellinen sekä turvallinen hänen kehitystasonsa ja ikänsä huomioiden. (ePerusteet 2020.)

Laadukas ja hyvä varhaiskasvatus edellyttää näkemystä, siitä miten ja miksi varhaiskasvatusta toteutetaan. Kronqvistin mukaan varhaiskasvattajan näkemyksellä oppimisesta on suuri rooli siihen, miten hän työskentelee lasten kanssa tai miten hän haluaa lasten oppivan. (Kronqvist 2016, 18.)

Varhaiskasvatuksen suurena tavoitteena on edistää ja suojella lapsen oikeutta hyvään ja turvalliseen lapsuuteen. Varhaiskasvatus perustuu lapsuuden itseisarvoon sekä siihen ajatukseen, että jokainen lapsi on arvokas ja ainutlaatuinen juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla nähdyksi, kuulluksi, ymmärretyksi ja huomioon otetuksi oman itsensä ja yhteisön jäsenenä. Henkilöstön tehtävänä on tukea jokaisen lapsen kasvua ihmisyyteen. Lapsia ohjataan toimimaan arvoperustan mukaisesti sekä keskustelemaan avoimesti ihanteista ja arvoista. Varhaiskasvatuksessa keneltäkään ei hyväksytä missään muodossa rasismia, kiusaamista tai väkivaltaa. Sillä varhaiskasvatuksessa jokaisella on oikeus ilmaista itseään, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä tulla ymmärretyksi niillä ilmaisun keinoilla, mitä hänellä on. Päiväkodeissa rohkaistaan kannustavaan palautteeseen. Lapsella on oikeus omien lähtökohtiensa mukaisesti leikkiä, oppia leikkien sekä iloita oppimastaan ja rakentaa käsitystä itsestään maailmasta ja omasta identiteetistään. Lasta tulee myös rohkaista käsittelemään tunteitansa ja ristiriitoja sekä kokeilla ja opetella uusia asioita uusilla ja monipuolisilla tavoilla uutta oppien. (Pedanet 2017.)

Suurena osana varhaiskasvatusta on varhaiskasvatussuunnitelma, joka luo pohjan kaikelle toiminnalle. Jokaisen varhaiskasvatuksen järjestävän tulee laatia sekä hyväksyä valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat. Paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa tulee aina arvioida sekä kehittää tarpeen mukaan. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan niin, että se valvoo, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä. Sitä laatiessa tulee ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet, mahdolliset pedagogiset painotukset sekä arviointitiedot ja kehittämistyön tulokset koskien varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee ottaa

huomioon, että henkilökunnalla, lapsilla sekä perheillä on mahdollisuus osallistua paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen sekä kehittämiseen. (Opetushallitus 2018.)

Varhaiskasvatuslaissa on säädetty, että jokaisella varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on lain turvaama oikeus saada suunnitelmallista sekä tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Jotta nämä kaikki toteutuisi laaditaan jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet. Varhaiskasvatukseen kirjattavat tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan, kun lapsi aloittaa päiväkodissa. Ammatillaiset kasvattajat laativat suunnitelman yhteistyössä vanhempien kanssa. Kasvattajien vastuulla on etsiä sopivat keinot lapsen näkökulmien selvittämiseksi, sillä lapsen mielipide tulee selvittää ja huomioida suunnitelmassa. On tärkeää, että varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee esille myös vanhempien sekä henkilöstön näkemykset ja havainnot lapsen kehityksen ja oppimisen vaiheista sekä suunnitelmassa otettaisiin huomioon myös lapsen kyky toimia ryhmässä. Varhaiskasvatussuunnitelmaan laaditut tavoitteet tulee huomioida koko ryhmän toiminnan suunnittelussa. Päiväkodissa suunnitelman laatii sellainen henkilö, jolla on varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys. Lasten ja perheiden palvelujärjestelmän tuntemuksen osalta voidaan erityisesti hyödyntää varhaiskasvatuksen sosionomin osaamista. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu tarvittaessa, riippuen lapsen tuen tarpeesta, tukitoimenpiteistä sekä niiden toteuttamisen arvioinnista. (ePerusteet 2020.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaprosessiin sisältyy erinlaisia vaiheita. Koko prosessiin osallistuvat kaikki lapsen hoidosta, opetuksesta sekä kasvatuksesta vastaavat henkilöt yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa. Suunnitelmaa laatiessa on hyvä tuntee lapsen vahvuudet, osaaminen, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet. Suunnitelmaa laatiessa tulee ottaa huomioon myös lapsen kulttuurillinen, kielellinen ja katsomuksellinen tausta. Kun suunnitelmaa laaditaan tai päivitetään voidaan käyttää hyväksi lapsen aiempaa varhaiskasvatussuunnitelmaa jos sellainen on aiemmin laadittu. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattavat tavoitteet kuvaavat kuinka pedagogisella toiminnalla aiotaan tukea lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. (Opetushallitus 2018.) Jos lapsi tarvitsee erityistä tukea kirjataan se myös suunnitelmaan, miten se aiotaan suunnitella sekä toteuttaa. Jos lapsella on jokin pitkäaikainen sairaus, joka vaatii lääkehoitoa hoidon aikana, kirjataan myös lääkitys varhaiskasvatussuunnitelmaan ja siitä tulee tehdä myös terveydenhuollossa lääkehoitosuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan lääkehoitosuunnitelma kuitenkin vain niiltä osin, kun se on välttämätöntä lapsen varhaiskasvatuksen mahdollistamiseksi. Varhaiskasvatusyksikössä sovitaan lääkehoidon toteutuksesta paikallisesti. Varhaiskasvatussuunnitelma tulee tarkistaa vähintään kerran vuodessa tai aina kun tilanne muuttuu. Se on tarkistettava joka kerta kun siihen on lapsen tarpeista johtuva syy. Tarve ja aloite suunnitelman tarkastamiselle voi

myös tulla vanhemmilta tai henkilökunnalta. Arviointia tehdessä arvio kohdistuu yleisimmin erityisesti pedagogiikan toteutumiseen ja toiminnan järjestelyihin. (Alasuutari 2010, 177–188.)

Varhaiskasvatussuunnitelman tulee varhaiskasvatuslaissa säädettynä sisältää lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyviä vahvuuksia sekä lapsen omia kiinnostuksen kohteita. Lapsen kehitystä, hyvinvointia ja oppimista tukevat tavoitteet ja toimenpiteet sen toteuttamiseen ja toteutuksen arviointiin. Lapsen mahdollisesti tarvitsema tuki ja mahdollinen lääkehoitosuunnitelma. Lapsen, kasvattajien ja huoltajien yhdessä sopimat asiat sekä suunnitelman laatimiseen mahdollisesti osallistuneet muut ammattilaiset ja asiantuntijat. Sekä tieto siitä milloin ja missä suunnitelma on laadittu, tarkastettu ja milloin se tarkastetaan uudelleen. Varhaiskasvatussuunnitelma on salassa pidettävä, eikä sitä saa jakaa kuin asianomaisille tai lapsen varhaiskasvatuksesta vastaaville ihmisille. Tiedon siirron tarkoituksena ja tavoitteena on turvata lapsen edun mukainen varhaiskasvatuksen toteutuminen. Kuitenkin lapsen asiakkuus varhaiskasvatuksessa on julkinen tieto, varhaiskasvatuksen järjestämiseen voi kuitenkin liittyä asioita sekä tietoja mitkä ovat salassa pidettäviä. (Opetushallitus 2018.) Varhaiskasvatuslaissa on säädetty, että kaikilla lapsen varhaiskasvatuksesta vastaavilla henkilöillä sekä toimenpiteiden ja tuen tarpeen toteuttamisen arviointiin osallistuneille henkilöillä on salassapitovelvollisuus, mutta heillä on estämättä oikeus luovuttaa sekä saada toisiltaan sellaiset tiedot, jotka varhaiskasvatuksen tuottamisen, järjestämisen ja tuen arvioinnin kannalta ovat välttämättömiä. (Opetushallitus 2018.)

Varhaiskasvattajalle lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä erityisesti vanhempien sekä päivähoidon yhteistyösuhteen näkökulmasta. Alasuutari (2010) toteaa kirjassaan, että kanssakäyminen vanhempien kanssa muuttuu merkityksellisemmäksi lapsen kasvatustoiminnan huomioiden. Jokaisella päiväkodilla on hieman erinlainen varhaiskasvatussuunnitelma huomioiden juuri heidän oman päiväkotinsa toimintaperiaatteet. Se on kuitenkin kasvattajien ja vanhempien toiminnan väline, jonka avulla voidaan suunnitella toimintaa. Lapsikohtainen dokumentointi on tärkeää varhaiskasvattajalle, sillä nykypäiväkodeissa lapsiryhmät voivat olla suuria eikä kaikkea aina muista. Tämän takia on tärkeää kirjoittaa ja dokumentoida lapsen arkea. Varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on näin myös helpompaa, kun on valmiita dokumentteja lapsesta. Suunnitelman tekeminen varhaiskasvattajan näkemysten pohjalta saattaa myös avata uusia puolia vanhemmalle omasta lapsestaan sekä tämän toiminnasta päiväkodissa. Suunnitelman tekeminen on otollinen aika kaikille osapuolille tutustua lapseen jopa ihan uudelta kantilta. On tärkeää sopia yhdessä tavoitteet niin päiväkotiin kuin kotiinkin, jotta voidaan yhdessä seurata lapsen kehitystä ja kasvua yhteisen suunnan kautta. Lapsen kasvatussuunnitelman merkitys arvioinnissa tulee esille usealla tavalla, kuten esimerkiksi arvioinnissa tulee esille vanhempien tulkinnat.

Vanhemmat saavat suunnitelma keskusteluissa hyvän kuvan omasta lapsestaan päiväkodeissa. Työntekijät tuovat oman ammatillisen näkemyksensä lapsesta, kun taas vanhemmat tuovat ihan yhtä tärkeän tuntemuksensa omasta lapsestaan keskusteluun. Vanhemmat saavat usein antaa myös palautetta varhaiskasvatussuunnitelman onnistumisesta sekä tavoitteista.

3.2 Varhaiskasvattajan ammatillisuus ja osaamisen kehittäminen

Ammatillisuudella tarkoitetaan yleensä monia asioita. Osaamisella voidaan tarkoittaa työn antajan edellyttämää osaamista tai työn edellyttämää osaamista. Se voi tarkoittaa motorisia taitoja, kognitiivisia kykyjä, persoonallisuuden piirteitä, asenteita tai sosiaalisia taitoja. Osaaminen on kaikkea tätä. Ammatillisuus ei kuitenkaan koskaan ole valmis vaan sitä voi kehittää koko elämän ja työuran ajan. Ammatissa työskenteleminen harjaannuttaa ja kartuttaa osaamista. Se on tiedoista, taidoista ja kokemuksista muodostuva kokonaisuus. Varhaiskasvattajan ammatillisuus ja ammatillinen osaaminen on määritelty lainsäädännössä, työn vaatimuksissa, koulutuksen opetussuunnitelmassa sekä ennen kaikkea työpaikoilla päiväkodeissa. (Salonen-Ala-Maakala 2016.) Varhaiskasvatuslaissa 540/2018 on säädetty kuka saa toimia varhaiskasvatuksen opettajana. Mom. 26§ mukaan varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuusvaatimuksena hänen tehtäviinsä koulutuksena vaaditaan kasvatustieteiden kandidaatin tutkinto, johon on sisällytetty varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia keinoja ja valmiuksia antavat opinnot. Tästä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin tai koulutusta on täydennetty edellä mainituilla opinnoilla. (Finlex 2018.)

Päiväkodeissa siihen vaikuttaa myös työnantajan odotukset, kollegoiden sekä yksittäisten opettajien käsitykset ja vanhempien kuin lastenkin mielipiteet. Varhaiskasvatuksenopettajan on kyettävä tuottamaan sellaista mihin muilla ei ole osaamista. Se kohdistuu lapsen elämässä hyvin herkkään kasvun ja kehityksen vaiheeseen. Jokaisen päiväkodissa työskentelevän kasvattajan ja opettajan tulee pystyä vastaamaan perustehtävästä. (Salonen-Ala-Maakala 2016.)

Varhaiskasvattajalta vaaditaan niin ammattitaitoa kuin vuorovaikutustaitoja. Ammatillisena on osattava toimia erinlaisten ihmisten kanssa. On osattava ajatella lapsen parasta ja tultava yhteisymmärrykseen myös sellaisten vanhempien kanssa, jotka ajattelevat vastakkain omien ajastusten kanssa. Kasvattajalta vaaditaan hyviä vuorovaikutustaitoja. Kunnioitus ja kasvatusvuorovaikutus syntyvät dialogissa, jossa kasvattajan on antauduttava avoimeen vuorovaikutukseen vanhemman kanssa lapsen edun saavuttaakseen. Hänellä on oltava

erinlaisia työkaluja käytettäväksi työssään. Vuorovaikutukseenkin on kasvattajalla oltava sopivia välineitä käytettäväksi vanhemman kanssa. (Toivonen 2017.) Varhaiskasvatuksen ammattilaiselta vaaditaan kykyä ymmärtää yhteistyön vaikuttavia tekijöitä. Ammattitaito vaikuttaa suuresti siihen, millainen luottamus lapseen ja perheeseen lähtee syntymään. (Mikonaho-Ratia 2019.)

Varhaiskasvatuksen opettajien erityisosaamisaluetta on pedagoginen osaaminen. Opettajat ovat pedagogisesti vastuussa toiminnan suunnittelusta, toiminnasta, arvioinnista sekä kehittämisestä. (Salonen-Ala-Maakala, 2016.) Pedagoginen osaaminen on aina läsnä varhaiskasvatuksen opettajan työssä, sitä saatetaan pitää jopa itsestään selvyytenä, kun se on niin kiinteä osa omaa osaamista. Vastuu ja pedagoginen osaaminen kulkevat käsi kädessä voidaan jopa sanoa että; vastuuta saa, kun on saamista ja osaamisen arvostaminen näkyy vastuun saamisena. Varhaiskasvatuksen opettaja on se, joka on vastuussa, siitä että lapset saavat pedagogisesti laadukasta opetusta. Pedagoginen vastuu ja ymmärrys lisääntyvät työkokemuksen myötä. (Prokkola, 2018.) Pedagoginen identiteetti alkaa muodostua koulutuksen aikana ja jatkaa muodostumistaan työelämän aikana. Varhaiskasvattajan omaa pedagogista identiteettiä muovaa koulutuksessa saatu opetus, oma persoonallisuus, työtiimi ja heidän osaamisensa sekä päiväkodin periaatteet. Pedagoginen identiteetti sekä pedagoginen osaaminen kehittyvät varhaiskasvattajan koko elämän sekä työuran ajan. (Melasalmi 2018.)

Varhaiskasvatuksen opettajilla on suuri pedagoginen vastuu, sillä varhaiskasvattajalla tulee olla tietoisuus ryhmässä tapahtuvasta toiminnasta. Howard Gardnerilla on kolmeen hyvän työn käsitteeseen perustuva teoria. Käsitteitä ovat korkeatasoisuus ja erinomaisuus, sitoutuminen ja työhön motivoituneisuus sekä työn eettisten periaatteiden noudattaminen. Nämä käsitteet koetaan varhaiskasvatuksen opettajan työssä tärkeiksi. Toiminnan pedagogisten merkitysten perustelemista etenkin lasten vanhemmille ja perheille korostetaan pedagogiseen vastuuseen liittyen. Vastuun ottamisen harjoittelu varhaiskasvatuksen opettajilla on korostettu tuovan positiivista pedagogista osaamista sekä vastuun kantamisen kehittymistä. Lasten erityispedagoginen osaaminen koetaan myös suurena osana varhaiskasvatuksen opettajan osaamisvastuuta. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin viitaten, lapsen kehityksen ja oppimisen tuen järjestäminen on osa nykypäivän laadukasta varhaiskasvatustoimintaa. Lapsen erityispedagogisen varhaiskasvatussuunnitelman toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa sekä arvioinnissa voidaan käyttää apuna tai konsultoida erityisopettajaa tai varhaiserityisopettajaa. Vahva yhteistyökyky luetaan myös osaksi varhaiskasvatuksen opettajan osaamista.

Vaikka korostetaankin usein varhaiskasvatuksen opettajan vastuunjako muun henkilökunnan välille, on siinäkin huonontavia piirteitä. Varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatuksen opettajalle kuuluvan vastuun jakaminen voi vaikuttaa hänen työidentiteettiinsä sekä ammattitaitoonsa heikentävästi, kun työtehtävät ulkoistetaan. Aina näin ei kuitenkaan ole vaan se riippuu myös varhaiskasvatuksen opettajan työidentiteetistä sekä ammatillisuudesta. Vastuun jakaminen saattaa myös vahvistaa varhaiskasvattajan työidentiteettiä sekä ammatillisuutta johtaen parempaan työtulokseen. Varhaiskasvatuksen opettaja kokee vastuun jakamisen huojentavana, jolloin hänelle ei jää pedagogista vastuuta ryhmän toimivuudesta yksin. Päiväkodin muut kasvattajat saattavat olla yhtä ammattitaitoisia, kuin varhaiskasvatuksen opettaja. Vastuun jakaminen saattaa jopa nostaa pedagogisen suunnittelun onnistumista päiväkotiryhmässä, kun useampi kasvattaja on laatimassa lapsille pedagogista suunnitelmaa. (Juntunen 2018.)

Varhaiskasvatussyksiköissä on tärkeää kartoittaa henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet ja toiveet. Kehittämisen pohjana toimii henkilöstön koulutustarpeiden kartoittaminen. Varhaiskasvatuksessa tulee laatia henkilöstö- ja koulutussuunnitelma. Sen avulla pidetään yllä ja päästään kehittämään varhaiskasvatuksen laatua suunnitelmallisesti sekä myös työntekijöiden osaamista ja ammattitaitoa. Yleisintä tukea varhaiskasvatuksen ammattilaiset saavat eri ammattilaisten esimerkiksi yliopistoiden ja yhdistysten tarjoamista koulutuksista. Jakkulan (2018) tutkimuksen mukaan mitä useammin työntekijä osallistui koulutuksiin sen ajankohtaisemmaksi hän koki ammattitaitonsa. Toisena menetelmänä kehittämisen arvioimiseen on säännöllinen kehityskeskustelu. Keskustelussa esimies ja työntekijä keskustelevat luottamuksellisesti työntekijän osaamisesta, työtilanteesta, kehittämisestä sekä työhyvinvoinnista. Työnantaja voi tarjota työntekijöilleen erinlaisia koulutuksia ja mahdollisuuksia jatko koulututtua. Myös toisten työntekijöiden osaaminen voi motivoida työntekijää kouluttamaan itseään lisää lisäkoulutuksilla. On työntekijänä tärkeää tunnistaa oma osaaminen, jotta voi lähteä kehittämään itseään monipuolisesti ja näin lisätä myös omaa työmotivaatiotaan. Prokkolan (2018) tutkimuksessa tulee ilmi, että ammattilaisena on tärkeää myös arvioida itse oma halu ja tarve lisäkoulutuksille. Oma osaamista ja omia tavoitteita on tärkeää miettiä ja päivittää aika ajoin. Voi määrittää uudelleen sen millaiseksi haluaa ammatissaan ja työssään tulla.

Varhaiskasvatuksen ammattilaisena voi kehittää itseään niin lisäkoulutuksilla kuin työyhteisön sisäisillä kehityspäivillä tai kokouksilla, joissa puhutaan yhteisestä kehittämisestä. Lisäkoulutukset tuovat työhön sekä työntekijälle ajankohtaista tietoa aiheesta sekä uutta osaamista työhön. Pohjasniemen ja Rantalan (2014) käsittelemän tutkimuksen mukaan varhaiskasvatuksenopettajan asiantuntijuus muodostuu kolmesta keskeisestä tekijästä vuorovaihtuudessa. Persoonallinen tapa toimia työ- ja oppimistilanteissa, yksilön elämän historia

sekä alalla ominainen tietämys (taito ja tieto) ovat juuri näitä keskeisiä asiantuntijuuden tekijöitä. Myös toimintaympäristön luonne vaikuttaa tähän. Merkitykselliset oppimiskokemukset syntyvät näiden kolmen keskeisen tekijän välisestä vuorovaikutuksesta.

4 Kasvatusyhteistyö

4.1 Vanhemmuuden tärkeys varhaiskasvatuksen näkökulmasta

Vanhempi on tärkeä osa lapsen elämää. Vanhempi hoitaa ja kasvattaa lastaan sekä on vastavuoroisessa vuorovaikutuksessa lapsen kanssa. (Alatalo 2015.) Vanhempi on huoltaja, mutta kaiken tämän lisäksi vanhempi on rajojen asettaja, rakkauden antaja, mutta myös elämän opettaja. Vanhempi on se keneltä lapsi oppii millaista elämä on ennen kuin lapsi astuu varhaiskasvatuksen maailmaan. Voisi siis sanoa, että vanhempi on niin sanottu arkielämän opettaja lapselle. (Jalo & Korhonen 2015.) Alatalon (2015) tutkimuksessa selviää, että vanhempi on pääosin se, joka huolehtii lapsen kasvatuksesta ja huolenpidosta. Vanhemman tehtävänä on luoda lapselle kasvuympäristö, joka on turvallinen, fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti. Joissain tilanteissa kasvatuksesta ja hyvinvoinnista saattaa huolehtia huoltaja. Vanhemmuuteen liittyy paljon erinlaisia tehtäviä sekä vastuuta lapsesta, hänen huolehtimisestaan ja kasvattamisestaan. Kukaan vanhempi ei kuitenkaan ole täydellinen, eikä tarvitsekaan olla, sillä tavoitteena onkin riittävän hyvä vanhemmuus. Tärkeää on antaa lapselle turvallinen ja hyvinvoiva lapsuus. Hyvässä vanhemmuudessa vanhempi osaa asettaa lapsen asemaan ja kuuntelee tämän tarpeita sekä ajatuksia. Lapsi tarvitsee hellän ja rakastavan vanhemman läsnäoloa. Vanhemmuuteen liittyy aina epävarmuuksia. Tärkeää onkin, että vanhempi osaa arvioida sekä kehittää omaa vanhemmuuttaan ja tarvittaessa hakea myös apua siihen. Apua vanhemmuuteen saa useasta eri lähteestä esimerkiksi neuvolasta, varhaiskasvatuksesta ja muilta ammattilaisilta. Onkin tärkeää, että vanhempi puhuisi avoimesti esimerkiksi varhaiskasvatuksessa henkilöstön kanssa omasta vanhemmuudestaan ja sitä koskevista epävarmuuksistaan.

Varhaiskasvatus on lapsen kehityksen kannalta tärkeä osa lapsen oppimisen ja kasvun polkua ja se luokien perustaa lapsen elinikäiselle kehitykselle ja oppimiselle. Lapset kuitenkin tuovat varhaiskasvatukseen mukanaan aiemmat kotona opitut elämäkokemukset ja suurena merkittävänä tekijänä on vanhemman ja lapsen välinen kiintymys- ja vuorovaikutussuhde (Pedanet 2017.) Varhaiskasvatuksessa olisi tärkeää ammattilaisena kehottaa vanhempaa pysähtymään ja miettimään itseään kasvajana sekä miettimään omia kasvatuseriänsä, sillä kiireisessä arjessa tämä saattaa välillä unohtua. Miettimisen avulla vanhempi kykenee löytämään omille lapsilleen ja itselleen parhaiten soveltuvan tavan toimia. Vanhemman on hyvä pohtia myös etukäteen keinoja itsensä rauhoittamiseen ristiriitaisien tilanteiden sattuessa. Varhaiskasvattajana on tärkeää keskustella vanhemman kanssa näistä asioista, jotta vanhempi saisi mahdollisimman hyvää tukea ja neuvoja kasvatukseensa. (Alatalo 2015.) Tukea vanhemmuuteen tulisi olla tarjolla, silloin kun sitä eniten tarvitaan ja vanhemman voimavarat ovat vähissä. Kun tukea annetaan ajoissa, ehkäistään ongelmien

kasaantumista ja monimutkaistumista. Vanhempien ei kuitenkaan välttämättä ole helppo myöntää avun tarvetta, joten se vaatii ammattilaiselta herkkyyttä huomata avun tarve ja tarjota apua. (Jalo & Korhonen, 2015). Avun ja tuen tarve liittyy usein arkisiin asioihin, jossa varhaiskasvatuksen ammattilaiset osaavat usein antaa tukea, jos ammattilaiset katsovat, että heillä ei ole riittävästi resursseja auttaa tai tukea vanhempia ohjaavat he vanhemmat oikean avun piiriin. Jotkut vanhemmat saattavat tarvita tietoa lapsen kehityksestä, jolloin varhaiskasvatuksen ammattilaiset auttavat vanhempaa. (Holttinen & Hunnako 2016.)

Vanhemmalta vaaditaan lapsen kasvatuksessa paljon ja kasvatustyyliä onkin yhtä monta kuin on vanhempiakin. Erinlaiset lapset vaativat ja tarvitsevat erilaisia vanhempia sekä kasvattajia. Energisempi lapsi tarvitsee selkeitä rajoja ja niiden asettamista sekä sääntöjä, kun taas rauhallisemmalle lapselle saattaa riittää sensitiivisempi kasvatustyyli. Juuri tämän takia kasvatukseen liittyviä yleispäteviä ohjeita ei voida antaa vaan jokaisen vanhemman on löydettävä oikea kasvatustyyli sekä tasapaino. On olemassa teoria, jonka mukaan vanhemuus voidaan jakaa kolmeen eri sektoriin. Ensimmäisessä sektorissa on sellaisia asioita, joista vanhemmuudessa ei voi tinkiä. Niitä ovat muun muassa lapsen perustarpeista huolehtiminen sekä lapsen estäminen joutumasta vaaraan. Toiseen sektoriin kuuluu sellaisia asioita, jossa vanhempi voi tehdä parhaansa. Tämän sektorin asiat edellyttävät kuitenkin, että vanhempi tuntee lapsensa ja hänen ominaisuutensa. Vanhempi voi antaa lapselle mahdollisuuksia kehittää itseään ja omia vahvuuksiaan esimerkiksi harrastusten parissa. Tämä auttaa myös lapsen positiivisen itsetunnon kehittämisessä. Kolmannen sektorin asioita ovat ne, joita vanhemman on todella vaikea ellei jopa mahdoton muuttaa. Niitä ovat esimerkiksi lapsen geenit ja temperamentti, jotka hän on perinyt perheeltään sekä sukulaisiltaan. Tällöin vanhemman on sopeuduttava ja opittava hyväksymään tilanne sekä rakastaa lasta juuri sellaisena kuin hän on. (Alatalo 2015.)

Vanhemmuuden tukeminen

Vanhemmuutta voidaan varhaiskasvatuksessa tukea monilla eri tavoilla. Yhtenä suurena tukemisen keinona on antaa neuvoja sekä ohjeita koskien lapsen kasvatusta ja hoitoa. Neuvojen ja ohjeiden tulee tukea lasta ja sen vanhempaa yksilöllisesti sillä yleistyksellisistä neuvoista harvemmin on apua yksilölliseen tukeen. Ensiarvoisen tärkeää on tukea ja vahvistaa vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Varhaiskasvatuksen opettaja voi toimia perheelle suurena voimavaratekijänä ja tällä tavoin auttaa perhettä kasvamaan yhdessä. Hakkarainen (2017) toteaa tutkimuksessaan, että vanhemmuuden tukemisen lähtökohtana toimii jokaisen perheen yksilöllinen tilanne ja vanhempien itsensä kokemat tarpeet. Vanhemmuuden tukemiselle luo omat haasteensa perheiden ainutlaatuisuus, joka vaatii varhaiskasvattajalta vahvaa ammatillista osaamista. On tärkeää avoimen keskustelun kautta

saada tietoa lapsesta sekä perheen elämäntilanteesta, jotta pystytään yhdessä löytämään perheestä vahvuuksia.

Vanhemmuuden tukemiseksi on varhaiskasvatuksessa monenlaisia apuvälineitä, joita vanhempien kanssa työskentelevät ammattilaiset voivat käyttää apunaan sekä tukenaan työskentelyssä. Yksi näistä apuvälineistä on vanhemmuuden roolikartta. Sitä voidaan käyttää apuna keskusteluissa, kun käydään läpi lapsen kasvatusta sekä hoitoa. Vanhemmuuden roolikartan perusajatuksena on se, miten voidaan mahdollisimman luontevasti ja selkeästi hahmottaa vanhemmuutta arkielämän kautta. Roolikartan avulla vanhemmuutta pyritään katsomaan arkisena, tuttuna kokemuksena, jota jokaisen vanhemman on mahdollisuus toteuttaa ja ymmärtää. Roolikartan päätarkoituksena on auttaa vanhempia tunnistamaan ja havaitsemaan omia vahvuuksiaan kasvattajina ja luomaan mahdollisuuden muutokseen, sillä roolikartan avulla vanhempi saattaa havaita muutostarpeita omassa toiminnassaan lapsen kehityksen näkökulmasta. Roolikartan soveltamisessa keskeistä on mitä lapsi tarvitsee hyvinvointinsa sekä myönteisen kehityksensä tueksi. Hyvinvointi ja kehitys ovat hyvin yksilöllisiä ja vaihtelevat muun muassa lapsen iän, kehitystilanteen, temperamentin ja sukupuolen mukaan. Vanhemmuuden roolit jaetaan roolikartassa kolmeen eri tasoon, joita on motivaatoroolit, tavoiteroolit ja tekoroolit. Ensimmäisellä näistä eli motivaatorooleilla tarkoitetaan päärooleja, jotka kuvaavat lapsen tarpeiden näkökulmasta vanhemman toiminnan perusmotiiveja. Motiivit koostuvat viidestä eri pääroolista. Näitä päärooleja on rakkauden antaja, huoltaja, elämän opettaja, rajojen asettaja sekä ihmissuhdeosaaja. Toisena vanhemmuuden roolina on tavoiterooli. Tavoiteroolissa toimiessaan voi hän kiinnittää enemmän huomiota yhteen osa-alueeseen kuten esimerkiksi lapsen terveyteen, jonka hän ottaa tavoitteekseen. Tällöin hän huolehtii esimerkiksi lapsen terveellisistä elämäntavoista. Kolmantena on tekoroolit. Tekoroolit kuvaavat käytännössä vanhemman toimintaa ja sitä minkä vuoksi ne ovat juuri kaikkein merkityksellisimpiä lasten kannalta. Se mitä lapsi käytännössä saa vanhemmalta muodostuu vanhemman tekojen ja toiminnan kautta. (Alatalo 2015.)

4.2 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksessa vuorovaikutus vastuu on aina kasvattajalla. Toimintakulttuurin tarkastelu on oleellinen osa työtä varhaiskasvattajana. Vuorovaikutus vastuu vaatii kasvattajalta omien arvojen pohdintaa sekä oman historian tuntemista. Kasvattajalta vaaditaan vuorovaikutukseen myös sellaisten vanhempien kanssa, jotka ajattelevat vastakkain omien ajatusten kanssa. Tärkeää on ymmärtää vanhempien tarve olla erinlaisissa

vuorovaikutuksissa ja yhteistyössä kasvattajan kanssa. Kasvatusyhteistyö perustuu kumman osapuolen kunnioittavaan ja dialogiseen yhteistyöhön. (Toivonen 2017.)

Kasvatusyhteistyö eli entinen kasvatuskumppanuus on tärkeä osa päiväkodin ja vanhempien välistä yhteistyötä. Se on tietoista sitoutumista ja toimimista lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tueksi. Siinä korostuu kasvattajien ja vanhempien välinen tasavertainen vuorovaikutus, mutta se edellyttää myös molempien välistä keskinäistä luottamusta sekä huolen jakamista arkisista kasvatuskysymyksistä. Kasvatusyhteistyö on lähtöisin lapsen tarpeista ja sitä ohjaa varhaiskasvatuksessa sekä kotona lapsen edun ja oikeuksien toteuttaminen. Käsitteenä se otettiin Suomessa käyttöön vasta 2000-luvulla. 2000-luvun alussa kasvatusyhteistyötä kutsuttiin kasvatuskumppanuudeksi, mutta myöhemmin se linjattiin kasvatusyhteistyöksi. Kasvatusyhteistyötä tukee luottamuksen rakentaminen sekä tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. Uudessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa käytetään termiä kasvatusyhteistyö kuvaamaan vanhemman kanssa tehtävää yhteistyötä siispä käytän sitä myös tutkimuksessani. (Opetushallitus, 2018). Yhteistyöstä on käytetty monia eri käsitteitä ajan kuluessa, kuten esimerkiksi tukeminen, kasvatuskumppanuus ja kasvatusyhteistyö. Joidenkin mukaan ennen käytetty kasvatuskumppanuuden käsite on ollut ongelmallinen osa palvelujärjestelmää, sillä kumppanuus ei perustu vapaaehtoisuuteen tai valintaan kummaltakaan puolelta toisin kuin yhteistyö. Jonkun mukaan käsite on saattanut olla myös liian intiimi kuvaamaan julkisten palveluiden sekä kuntalaisen välistä suhdetta. Nykyään puhutaankin kasvatusyhteistyöstä, mutta suurimassa osassa vanhemmista tutkimuksista viitataan kasvatuskumppanuuteen. Yhteistyö on toiminnallinen käsite ja yhteistyö perustuu vapaaehtoisuuteen. Yhteinen tekeminen pohjautuu yhdistävään tekemiseen eli tässä tapauksessa lapsen hyvinvoinnin edistämiseen. (Toivonen 2017.)

Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on varhaiskasvatuksessa tärkeää. Pohjana hyvälle kasvatusyhteistyölle on avoin, ammatillinen ja kunnioittava suhtautuminen erilaisiin ja monipuolisiin perheisiin, heidän kieliinsä, katsomuksiinsa, kulttuureihinsa, perinteisiinsä, uskontoihinsa sekä kasvatusnäkemysksiinsä. On tärkeää tukea lapsen perheidentiteettiä, sillä se on suuri osa lasta ja hänen elämäänsä sekä arvoja. Näin jokainen lapsi voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. (Pedanet 2017.) Vanhempien ja kasvattajien yhteistyön tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen turvallisen ja terveen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseksi. Suurena perustana kasvatusyhteistyölle on vanhempien ja kasvattajien välinen luottamus ja sen rakentaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. (Toivonen 2017.)

Lasten ja vanhempien osallisuus varhaiskasvatukseen on ollut suurena puheenaiheena nyt 2000-luvulla. Käsitykset vanhemmista toimijoina sekä heidän oikeuksistaan tulla kuulluksi prosessissa sekä osallisina yhteisön toimintaan on vähitellen vahvistunut. Lasten ja vanhempien osallisuus varhaiskasvatusprosessiin on yhtä tärkeää. On ammattilaisena tärkeää kuunnella vanhempia sillä he ovat ammattilaisia lapsensa tuntemisessa ja hoidossa. Osallisuus varhaiskasvatukseen voi näkyä ja näyttäytyä monenlaisena toimintana. Vanhemmat voidaan ottaa mukaan toiminnan ideointiin, suunnitteluun, päätöksentekoon, toimeenpantoon sekä arviointiin. (Turja 2016, 47–53.)

Varhaiskasvattajalla saattaa olla suuri merkitys lapsen koko loppu elämään. Tutkimuksessa Estola, Uitto ja Karikoski (2020) toteavat, että kasvattaja saatetaan muistaa koko loppu elämän, esimerkiksi vääryys tilanteesta lasten kesken, jossa kasvattaja on toiminut oikein voi sen lapsi muistaa koko loppu elämänsä ja toimia tämän mallin mukaan. Lapsen kuunteleminen on myös suuri osa varhaiskasvattajan työtä. Tutkimuksessa on painotettu sitä, että lasten kuuntelemisen tulisi olla monipuolista sekä moniaistillista, sillä lapset ilmaisevat itseään monin eri tavoin ja usein ilman sanoja. Kasvattajana tulee olla kaikki aistit avoinna koko ajan niin lasten kuin vanhempienkin kanssa, sillä joskus lapsista saattaa huomata perheen sisällä tapahtuvia asioita, jotka tulisi ottaa huomioon myös päiväkodissa. Kasvattajan työ on todella monipuolista mutta välillä myös haastavaa. Avoin kasvatussuhde vanhempien kanssa on suurin avaintekijä lapsen kasvatuksessa. Avoimista keskusteluista vanhempien kanssa oppii myös lapsen elämästä tärkeitä asioita päiväkodin ulkopuolelta. Myös päiväkodin ulkopuolisen elämän tunteminen on kasvattajalle tärkeää, sillä lapsen elämässä päiväkodin ulkopuolella koetut asiat vaikuttavat myös päiväkotielämään sekä lapsen turvalliseen kasvuun ja kehitykseen.

Kekkonen (2012) toteaa tutkimuksessaan, että kasvattajan ja vanhempien välille syntyy aina suhde lapsen tullessa varhaiskasvatukseen. Kasvatuskumppanuudessa kyse on suhdetyöstä, niiden synnyttämisestä, tuottamisesta sekä ylläpitämisestä. Aikuisten välisissä suhteissa tärkeintä on luottamus, kun taas lapsen ja aikuisen välisessä suhteessa turvallisuus. Vanhemmilla on tiettyjä odotuksia päiväkodilta. Vanhemmat luottavat, että kasvattaja luo luottamuksellisen ja turvallisen kontaktin lapseen, on yhteydessä vanhempiin sekä on valmis keskustelemaan heidän kanssaan lapseen ja vanhemmuuteen liittyvissä asioissa. On tärkeää, että lapsi luo turvallisen suhteen aikuisiin, sillä lapsi joka tuntee olonsa turvalliseksi hakee lohtua ihmissuhteista. Ammatillinen kasvattaja pyrkii kaikin keinoin vakiinnuttamaan ja kehittämään suhdettaan lapseen sekä vanhempiin rakentavasti. Kasvatuskumppanuuden alkuvaiheessa erityisen tärkeää on ensitapaaminen ja hyvä tutustuminen, sillä niiden pohjalta voidaan lähteä rakentamaan hyvää ja kestäväää suhdetta niin lapsen kuin vanhempienkin kanssa. Alkuvaiheen tutustumisen kautta suhde kehittyy

yhteistyö- ja kasvatussuhteen rakentumiseen sekä suhteen vakiinnuttamiseen. Lopulta se päättyy suhteen päättämiseen ja hyvästelemiseen. Kekkosen (2012) tutkimuksen mukaan kasvatuskumppanuudessa tavoitellaan suhteita, joissa kokemukset kunnioittavista, kuulevista ja luottamusta luovista kohtaamisista olisivat mahdollisia. Erinlaiset elämän muutosvaiheet, siirtymävaiheet ja avainkokemukset ovat tilanteita, joissa luottamuksellisten ja turvallisten olemassaolo on erittäin merkityksellistä niin lapselle kuin aikuisellekin. Päiväkodin toimintastrategian punaisen langan muodostaa relationaalisuudessaan lapsen ja kasvattajan, lapsen ja vanhemman sekä kasvattajan ja vanhemman väliset suhteet. Suurena tekijänä kasvatuskumppanuudessa on lapsen ja vanhemman suhteen kannattelu, lapsen tunnekokemusten jakaminen sekä vanhempien toiminnan vahvistaminen heidän oman lapsensa kasvatuksessa.

Arvoista, vastuista sekä tavoitteista liittyen kasvatustyöhön keskustellaan niin ammattilaisten kun huoltajienkin kanssa. Kasvatusyhteistyössä pyritään siihen, että huomioidaan jokaisen perheen moninaisuus, lasten yksilölliset tarpeet ja huoltajuuteen sekä vanhemmuuteen liittyvät kysymykset. Tarvittaessa monikulttuurisen perheen kanssa keskustellessa voidaan käyttää tulkkia, jotta varmistetaan molemminpuolinen ymmärrys. Yhteistyö ottaa monenlaisia erinlaisia muotoja ja tehtäviä hoitosuhteen aikana. Lasten jokapäiväiset tapahtumat sekä kokemukset jaetaan vanhempien kanssa ja vanhempien sekä ammattilaisten keskustelut ja havainnot lapsen päivästä luovat pohjaa lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiseksi. (Opetushallitus 2018.)

4.3 Kasvatusyhteistyön rakentuminen ja toteutuminen

Kasvatusyhteistyö rakentuu neljälle periaatteelle, jotka ovat kuuleminen, kunnioitus, dialogi ja luottamus. Kuulemisessa asetetaan kuulemaan toisen ihmisen asiaa, ajatuksia ja puhetta. Kunnioittavasta suhtautumisesta viestii toiselle myötämielinen suhtautuminen, avoimuus ja rehellisyys. Dialogisuudella tarkoitetaan keskustelua, jossa puolia ei valita vaan keskustellaan avoimesti ja toimitaan yhdessä. Luottamus on suurin näistä kaikista ja onkin tärkeää pitää vuorovaikutussuhteessa luottamuksesta kiinni. (Vauto 2017.) Kun vanhemmat saavat tiedon hoitopaikan saamisesta pyydetään heitä tutustumiskäynnille päiväkotiin. Heitä pyydetään etukäteen tutustumaan tulevaan hoitopaikkaan, siten yhteistyö voi alkaa muodostua jo ennen lapsen hoidon aloittamista. Tutustumiskäytännöt ovat erinlaisia eri päiväkodeissa ja se riippuu myös vanhemmista. Paras muoto tutustua uuteen hoitopaikkaan on, että lapsi ja vanhempi osallistuvat päiväkodin toimintaan muutama tunti kerrallaan. Näin tehdään päiväkodista ja kaikesta uudesta turvallisesti lapselle tuttu pikkuhiljaa. Näin päiväkodin ympäristö sekä päivärytmi ja uudet lapset sekä aikuiset tulevat lapselle ja

vanhemmalle tutuiksi ja lapsi voi tuntea olonsa turvalliseksi vanhemman läsnä ollessa. On kiinnitettävä erityistä huomiota päiväkotiin tutustumiseen, vanhempien perehdyttämiseen ja hoidon aloitustilanteeseen. Ensitapaamisella rakennetaan pohjaa pitkälle yhteistyölle. On tärkeää, että päiväkodin puolelta on varattu joku kasvattajista vastaanottamaan perheen, tutustumaan heihin sekä perehdyttämään heidät päiväkodin tiloihin sekä toimintaan. Lämmin vastaanotto sekä vanhempia arvostava puhe auttavat vanhempia kiintymään päiväkotiin. (Vauto 2017.) Tutustumiskäynnillä on suuri merkitys hoidon aloituksessa. Tärkeässä osassa on, että vanhemmat kokevat, että he tulevat kuulluiksi ja kokevat, että heitä arvostetaan. Vanhemmille on tärkeää tulla kuulluiksi ja että he saavat kertoa omasta lapsestaan. Vanhemmathan ovat oman lapsensa asiantuntijoita. Kuunteleva kasvattaja saa myös vanhemmilta arvokasta tietoa lapsesta, perheen tavoista sekä toiveista. Sensitiivinen kasvattaja kykenee hyödyntämään saamaansa tietoa yhteistyön rakentamisessa. Vanhemmissa luottamusta herättää kasvattajan innostus työstään sekä lapsesta. (Mikonaho-Ratia 2019.) Aloituskeskustelun tavoitteena on antaa perheelle puheenvuoro. Keskustelun yhtenä suurena tavoitteena on vahvistaa yhdessä vanhempien kanssa lasta päivähoiton aloittamiseen. Kun keskustelu toteutetaan ennen lapsen hoidon alkua jää vanhemmille aikaa valmistaa lasta alkavaan hoitoon ja yhteiseen tutustumiseen. (Rutanen & Laaksonen 2020.)

Vanhemmalle kokemus päivähoiton aloituksesta saattaa olla myös ahdistava, joten vanhemman ja lapsen ainutkertaisen kiintymyssuhteen merkityksen ymmärtäminen sen kannattelu vaatii kasvattajalta ammatillista hienovaraisuutta. Suurena avaintekijänä tässä toimii vanhempien saama vaikutelma hoitopaikasta sekä sen henkilökunnasta. Aloituskeskustelussa voidaan keskustella myös vanhemman ajatuksista hoidon aloituksesta. Tulo- ja hakutilanteet ovat tärkeitä vuorovaikutussuhteen ja luottamuksen luomiseksi, sillä se on arkipäivästä keskustelua lapsesta ja hoitopalavereita on vain muutamia koko hoidon aikana, joten vuorovaikutussuhde luodaan suurimmaksi osaksi tulo- ja hakutilanteissa. (Vauto 2017.)

Kasvatusyhteistyön luomisessa lapsen sekä vanhemman kanssa tärkeintä on luottamus. Rutanen & Laaksonen (2020) toteaa tutkimuksessaan, että yhdessä hänen käsittelemässään luottamuksen rakentamisen mallissa on kolme tasoa ennustettavuus, varmuus ja usko. Luottamuksen luomisessa ennustettavuudella tarkoitetaan sitä, että toinen osapuoli toimii ja käyttäytyy toistuvasti tutusti ja ennustettavasti kuin tilanteissa on tapana. Tällä tavalla hän vastaa häneltä odotettuihin odotuksiin. Molemmille osapuolille kertyy positiivisia kokemuksia toisistaan toisen osapuolen toiminnan ja käyttäytymisen intuitiivisesta tarkkailusta. Mallin mukaan yhteistyön kehittyessä kohti varmuutta siirtyy luottamus yhä enemmän kohti ominaisuuksia ja henkilökohtaisia piirteitä vastapuolella. Tässä vaiheessa toinen osapuoli on antanut jo käytöksellään ymmärtää olevansa ennustettava sekä sen kautta

luotettava. Luottamuksen rakentamisen mallin kolmas taso eli usko, jota luonnehtii aito usko siihen, että toinen aidosti haluaa parasta toiselle ja on myös herkkä hänen tarpeilleensa. Tilanteista riippumatonta uskoa, joka ei enää perustu kokemuksiin tai todisteisiin vaan luottamukseen johon liittyy tällöin vahva kokemus emotionaalisesta turvallisuudesta sekä siihen saattaa liittyä aitoa välittämistä sekä joissain tapauksissa myös rakkauden tunteita. Tässä luottamuksen mallissa tärkeintä on luottamuksen tasojen syveneminen ja syventyminen.

Toteutuminen

Yhteistyö on toiminnallinen käsite, jossa huomio keskittyy eri osapuolien yhdistävään tekemiseen eli tässä tapauksessa esimerkiksi lapsen hyvinvoinnin edistämiseen. Yhteistyö alkaa tutustumisessa, jossa molemmat osapuolet rakentavat kuvaa siitä voiko toiseen luottaa. Juuri tämän takia on tärkeää, että vanhempi ja kasvattaja vaihtavat vuorovaikutuksessa tietoa avoimesti, jotta saadaan heidän välilleen luottamus. Kasvatusyhteistyön perustana on vanhempien vastuu kotona tapahtuvasta kasvatuksesta ja hoidosta sekä varhaiskasvatuksen vastuu lapsen kasvatuksesta ja hoidosta päiväkodissa. Molemmilla osapuolilla on tärkeää tietoa lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä omista lähtökohdistaan käsin ja tämä onkin tärkeää molempien asiantuntemuksien yhdistämiseksi kasvatustehtävässä. Suurina periaatteina tätä ohjaa kunnioitus, luottamus, kuunteleminen ja dialogi. Vanhempien käsitys vuorovaikutuksesta kasvattajien kanssa heijastuu heidän odotuksiinsa sekä siitä millaiseksi he kokevat oman osallisuutensa vuorovaikutuksessa. Yhtenä yhteistyön lähtökohtana on vanhempien tieto siitä millaista kasvatusta heidän lapsensa saa sekä siitä että heidän tulee myös saada vaikuttaa kasvatukseen. Vaikka koti ja päiväkotiki ovatkin kaksi hyvin erinlaista ympäristöä tulee niiden yhdessä muodostaa turvallinen kokonaisuus tarjotakseen lapselle johdonmukaista kasvatusta. Näillä kahdella hyvin erinlaisilla ympäristöillä tulisi olla erinlaisuudestaan huolimatta yhdensuuntaiset tavoitteet. Vanhemmat ovat asiantuntijoita lastensa elämästä sekä omasta vanhemmuudestaan, kun taas varhaiskasvattajalla on ammatillinen tietous ja ote kasvatukseen. (Toivonen 2017.)

Yhteistyön merkitystä ei voi riittävästi korostaa kasvatusyhteistyössä. Vanhemmat tarvitsevat kasvattajalta monipuolista tukea arkeen ja kasvatustilanteisiin. Tukimuotoina voi käyttää muun muassa erinlaisia keskusteluita, ryhmäiltoja sekä perheiden mahdollisuutta vertaistukseen. Hyväksyvässä ilmapiirissä syntyy aito kuuleminen ja kuunteleminen. Kasvattaja on tässä suhteessa vuorovaikutusvastuussa, joka tarkoittaa sitä, että hänellä on vastuu siitä, että ilmapiiri on hyväksyvä, avoin ja positiivinen, jotta voidaan luoda luottamuksellinen suhde. Jokainen perhe tulee kohdata kunnioittavasti ja arvostavasti. Osallisuuden käsite on varhaiskasvatuksessa suuressa osassa, se kattaa toimijuuden, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden ulottuvuudet. Yksilön mahdollisuus olla mukana vaikuttamassa itseään ja lastaan

koskeviin asioihin lisää osallisuuden tunnetta. Osallisuudesta on varhaiskasvatuksessa tullut keskeinen tavoite, joka on määritelty yhä vahvemmin varhaiskasvatuksen perusteiden myötä. (Vauto 2017.)

Tutkimuksessaan Mikonaho-Ratia (2019) esittelee epsteinin mallin, jonka mukaan huoltajien osallisuutta tarkasteltaisiin kuudesta eri näkökulmasta. Ensimmäisenä vanhemmuutta voitaisiin tukea auttamalla heitä luomaan hyvä kasvuympäristö heidän lapsilleen. Toiseksi voitaisiin keskusteluilla kertoa lapsen kehityksestä sekä kehitysvaiheista muun muassa varhaiskasvatus keskusteluiden yhteydessä. Kolmanneksi voitaisiin järjestää perheille yhteisiä voimaannuttavia tapahtumia. Neljäntenä keinona olisi jakaa tietoa lapsen kehityksen tukemiseksi sekä antaa vinkkejä vanhemmille, joita he voivat hyödyntää kotona. Viidentenä voitaisiin tarjota vanhemmille mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun sekä yhteistyön rakentamiseen. Kuudentena olisi yhteistyön kehittäminen ja sen mahdollistaminen esimerkiksi kyselyillä tai informoimalla aktiivisesti tapahtuvista muutoksista.

5 Opinnäytetyön toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen kvalitatiivinen opinnäytetyö. Kvalitatiivisella tarkoitetaan laadullista menetelmää. Tutkimukselliseksi opinnäytetyöksi nimitetään tietojenkeräämistä haastattelu- tai kyselymenetelmällä. Tutkimus edellyttää sen tekijältä moniulotteista tietojen, menetelmien, työn ja sääntöjen hallintaa. Sitä tehdessään on tärkeää ymmärtää, että se vaatii tekijältään tieteenalan sääntöjen ja vaatimusten noudattamista. (Salonen, 2013). Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen. Kvalitatiivisen tutkimuksen fokus on tutkia, ilmaista ja kuvailla ihmisiä heidän luonnollisessa ympäristössään ja pyrkimyksenä on saada tutkittavasta asiasta kokonaisvaltainen ymmärrys. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkijan etukäteen laatimien kysymysten perusteella tutkimushenkilöt eli tässä tapauksessa varhaiskasvatuksen opettajat saavat suhteellisen vapaamuotoisesti kertoa aihealueeseen liittyvistä mielipiteistään sekä kokemuksistaan. Tämä niin sanottu ymmärtävä menetelmä antaa mahdollisuuden kartoittaa erinlaisia ilmiöitä niiden kaikessa rikkaudessaan. (Tilastokeskus 2021.) Haasteena tutkimusmenetelmässä on saada tutkittavan tunteista sekä ajatuksista ymmärrystä sillä kyse voi usein olla hyvinkin henkilökohtaisista sekä herkistä asioista. Tutkijan tulisi pystyä silti asettamaan itsensä tutkittavan asemaan ja yrittää nähdä tutkittava asia hänen näkökulmastaan. Laadullisessa tutkimuksessa ideana on nähdä siinä sille tyypillisiä piirteitä, kuten tutkittavan näkökulma, aineistonkeruumenetelmä, hypoteesittomuus, narratiivisuus, harkinnanvarainen otanta sekä tutkijan asema. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä aineisto kerätään yleensä tutkittavilta hyvässä vuorovaikutussuhteessa ja aidossa ympäristössä. (Ranta 2020.) Karjalainen & Karvonen (2021) toteavat tutkimuksessaan, että laadullinen tutkimus on useimmiten aiemmasta aiheeseen liitetystä teoriasta ja tutkitusta tiedosta sekä tutkimuksessa kerätystä aineistosta, joka yleisemmin niin kuin tässäkin tutkimuksessa kerätään haastatteluilla tai kyselyllä. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa voidaan kerätä myös havainnoimalla ja tutustumalla esimerkiksi kirjeisiin tai elämänkertoihin. Analysoitava aineisto on useimmiten tekstimuodossa tai muutettu tekstimuotoon. Juuri tämän takia laadullisessa tutkimuksessa analysoidaan kerättyjä materiaaleja ja tuodaan esille materiaaleista nousseita tuloksia, johtopäätöksiä, pohdintaa ja omia ajatuksia aiheesta. Tutkimuksen tavoitteena pidetäänkin aiheena olevan ilmiön ymmärtämistä, kuvaamista sekä tulkinnan antamista. Tutkimuksen aikana muodostuu syvälinen ymmärrys, joka tuotetaan kokonaisvaltaisena, ymmärrettävänä ja tarkkana kuvauksena ilmiöstä, jota tutkitaan. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan käyttää hyödyksi tilastoja, jos se on tarvittavaa. Tutkimuksessa tulokset yleensä rakentuvat tutkimuksen myötä eikä juuri tämän takia ei ole oletuksia tuloksen suhteesta. Aineiston

kootkin ovat usein pieniä ja keskittyvät yleensä jollakin tapaa sosiaalisiin ja ihmisläheisiin näkökulmiin. Tutkimuksen tuloksia ei voida käyttää yleistettynä tietona sillä tutkimuksessa useimmiten syvennytään tiettyyn havaintoyksikköön mahdollisimman syvällisesti.

Karjalainen & Karvonen (2021) toteavat, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen empiiriseen osaan tulee linkittää vahvasti sen teoreettinen viitekehys. Laadullisessa tutkimuksessa perustana toimii aiemmista aihetta sivuavista tutkimuksista tieto sekä teoria, jonka tukemana voidaan luoda tehtävään tutkimukseen haastattelu tai kyselykysymykset. Aiheen teorian tietoa pyritään lisäämään tutkimuksen empiirisellä tiedolla. Kun tarkastellaan ja arvioidaan laadullisen tutkimuksen uskottavuutta, kiinnittyy huomio usein lähdeaineiston hyödyntämiseen ja siihen, miten pätevästi ja uskottavasti teorian tietoa on hyödynnetty tutkimuksessa. Laadullisessa tutkimuksessa yksittäinen väite ja sen esittäjä teoriaa käsitellessä tulee olla tunnistettavissa.

Tähän työhön laadullinen tutkimus sopii parhaiten, koska kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta haluttiin saada mahdollisimman kokonaisvaltainen ymmärrys. Laadullisessa tutkimuksessa kerätään laadullista tietoa tutkittavista ilmiöstä. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä toimii kyselytutkimuslomake. Se on yleinen laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmä. Tässä menetelmässä tutkittavista henkilöistä muodostuu kohderyhmä, jolle esitetään kysymyksiä standardoidusti. Standardoidus tarkoittaa tässä opinnäytetyössä sitä, että kaikilta kyselyyn osallistuneilta kysytään kysymykset samalla tavalla ja saman kyselylomakkeen avulla. Tässä tutkimuksessa tutkimus ja suunnittelu etenevät rinnakkain ja tutkimus etenee suunnitellusti. Tämä mahdollistaa sen, että tutkimuksen tulos on analysoitavissa vaiheittain.

Kyselytutkimus on tehokas tapa saada tietoa. Tutkimuksessa kerättävän tiedon analysointiin on olemassa tilastolliset raportointimuodot ja analysointitavat. Aineistoa kerätään tässä tapauksessa kontrolloidulla kyselyllä, joka tarkoittaa sitä, että on etukäteen valikoitu joukko kenellä tutkimus teetetään. Kyselylomake lähetetään päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajille. Kun kysely teetetään kontrolloidusti, saadaan vastausprosentti yleensä kohtaan. Kyselylomaketutkimusta tukee ajatus, että halutaan tietää mitä tutkittava ajattelee ja tutkittava saa kertoa asian omin sanoin tutkimusaineistoon. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Tässä tapauksessa kyselylomake ei sisällä taustakysymyksiä esimerkiksi vastaajan sukupuoleen, koulutukseen tai muuhun henkilökohtaiseen liittyvään. Tutkimus suoritettiin täysin anonymisti, sillä tutkimuksen luonne ei vaatinut tutkittavilta taustatietoja eivätkä ne olisi vaikuttaneet tutkimuksen tuloksiin. Taustakysymykset olisivat saattaneet luoda kuvan persoonallisemmasta ja henkilökohtaisemmasta tutkimuksesta, mutta sama lopputulos

saavutettiin rajaamalla henkilötiedot ja muut henkilökohtaiset tiedot pois tutkimuksesta. Kun kysymykset ovat kysymyslomakkeessa avoimia, antaa se tutkittavalle mahdollisuuden vastata juuri täsmällisesti oman mielipiteensä asiasta. Jos tutkimukseen olisi valittu esimerkiksi monivalintakysymykset ei tutkittavan oma mielipide tulisi tutkimuksessa esille tarpeeksi vahvasti määritelläksemme onnistuiko tutkimuskysymykseen vastaaminen tutkimuksessa.

5.2 Kohderyhmä ja aineiston keruu

Tutkimuksen kohderyhmänä on päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat. Opinnäytetyösäni keräsin tietoa varhaiskasvatuksen ammattilaisilta ja juuri nimenomaan varhaiskasvatuksen opettajilta päiväkodissa. Valitsin kohderyhmäkseni varhaiskasvatuksen opettajat, sillä he sopivat parhaiten kasvatusyhteistyön ammattilaisiksi. Kaikki päiväkodissa työskentelevät ammattilaiset käyttävät kasvatusyhteistyötä apuvälineenään, mutta suurin vastuu kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa on varhaiskasvatuksen opettajalla. Varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla on luoda lapselle varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. Vanhemmat ovat oman lapsensa asiantuntijoita, kun taas varhaiskasvatuksen opettaja tuo oman näkemyksensä ja ammatillisen osaamisensa mukaan, jotta voidaan yhdessä luoda lapsen kasvua ja kehitystä edistävä varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelmaa laatiessa on hyvä tuntea lapsen vahvuudet, osaaminen, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet. Varhaiskasvatuksen opettajien erityisosaamisaluetta on pedagoginen osaaminen, ja opettajat ovatkin pedagogisesti vastuussa toiminnan suunnittelusta, toiminnasta, arvioinnista sekä kehittämisestä. (Salonen-Ala-Maakala, 2016.) Varhaiskasvatuksen opettaja on se, joka on vastuussa, siitä että lapset saavat pedagogisesti laadukasta opetusta (Prokkola, 2018.)

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kyselylomaketta, joka on yleinen aineistonkeruu menetelmä laadullisessa tutkimuksessa. Lomakekyselyssä pystytään tutkimaan erinlaisia ilmiöitä ja pystytään löytämään ratkaisuja ongelmiin. Lomakekysely on useimmiten käytetty kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä. Kerättyjen aineistojen avulla pystytään testaamaan hypoteeseja, jonka jälkeen aineisto voidaan helposti kvantifioida. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Aalto & Holopainen (2018) toteavat tutkimuksesaan, että kyselytutkimuksen teettämisessä on etuja sekä myös haittoja. Etuna on laaja tutkimusaineiston keruu, joka säästää tutkijan aikaa. Haittoiksi voidaan lukea, ettei tiedetä kuinka tosissaan vastaajat ovat vastauksia antaessaan. Toisena haittana taas on vastaa-mattomuus, jos aihe on tärkeä vastaajille, nousee vastaus prosentti muuten yleisesti 30–40 % vastaajista vastaa lähetettyihin lomakkeisiin. Tutkijan tulee kiinnittää erityistä huomiota

kyselylomakkeen laatimiseen sekä ulkoasuun. Nykyään kyselyitä tehdään paljon enemmän ja ihmisiä saattaa olla vaikeampi tämän takia saada mukaan tutkimushenkilöiksi. Kun kiinnitetään huomiota kyselyn laatimiseen sekä sen ulkoasuun saattaa se jo nostaa kiinnostusta osallistua tutkimukseen. Kun lomake on nopeasti tehty tai näyttää huolimattomalta laskee se ihmisten kiinnostusta osallistua tutkimukseen ja se onkin luonut ihmisille kielteisen kuvan kyselytutkimuksista ja niiden käytöstä tutkimuksen apuvälineinä.

Valittaessa kyselylomake tutkimuksen keruumenetelmäksi valitaan avoimet kysymykset tai monivalintakysymykset. Tutkimuksessa päädyttiin avoimiin kysymyksiin, sillä tutkimuksessa haluttiin nimenomaan selvittää tutkimukseen vastanneiden omia mielipiteitä ja kokemuksia tutkimuksen aiheesta sekä saada mahdollisimman kattava vastaus heidän kirjoittamaan. Koettiin ettei monivalintakysymyksillä saataisi tarpeeksi kattavia vastauksia, eikä niissä tulisi ilmi vastaajien omat kokemukset tai mielipiteet. Sillä jokaisella heistä on omat kokemukset eikä niitä voida yleistää. Yleistämisellä tarkoitetaan sitä, ettei tutkijan ajatusmaailma vastaa välttämättä vastaajan ajatuksia tai kokemuksia ja halusin saada mahdollisimman totuudenmukaisen kokemuksen vastaajalta.

Kyselylomake oli myös päiväkodin toiveena, sillä varhaiskasvatuksen opettajilla on eriäviä aikatauluja, jolloin esimerkiksi haastattelun toteuttaminen kaikille sopivaan aikaan olisi saatanut olla haastavaa. Kyselylomakkeen pystyi varhaiskasvatuksen opettaja tekemään hänelle sopivaan aikaan viikon aikana ja miettiä rauhassa vastauksiaan. Saatekirjeessä (Liite 1) ohjeistin varhaiskasvatuksen opettajat pohtimaan kasvatusyhteistyötä sekä sitä mitä se heille merkitsee ennen kyselyn tekemistä. Varhaiskasvatuksen opettajille luotiin kirjallinen kyselylomake (Liite 2), jossa pyrittiin pääasiassa avoimien kysymysten muodossa systemaattisen tiedonhankinnan myötä saamaan vastauksia tutkimusta koskeviin tutkimuskysymyksiin. Kyselylomake pyrittiin pitämään mahdollisimman lyhyenä ja ytimekkäänä, kuitenkin niin, että se vastasi tutkimuksen tarkoitusta. Kyselylomake sisälsi kuusi kysymystä, joka varmisti sen, että varhaiskasvatuksen opettajilla olisi aikaa vastata kysymyksiin. Kysymyksissä pyydettiin varhaiskasvatuksen opettajia kuvailemaan kasvatusyhteistyötä sekä mitä he kokivat oleellisina asioina kasvatusyhteistyössä. Kysymysten asettelussa huomioitiin se, ettei tutkijan ääni tai mielipiteet vaikuttaneet vastaajien vastauksiin. Lomakkeessa selvitettiin myös, kuinka kasvatusyhteistyö näkyy juuri heidän yksikkönsä toiminnassa ja millaisia kokemuksia heillä itsellään varhaiskasvatuksen opettajina on asiasta. Päiväkodissa varhaiskasvatuksen opettajia oli 10, joista kaikki eivät palauttaneet kyselylomaketta takaisin. Vastauksia kyselyyn saatiin kuitenkin 7, joka riitti takaamaan sen, että kysely oli luotettava. Lähetettyjä kyselylomakkeita palautui 70 prosenttia, joka on suhteessa lähetettyihin hyvä määrä ja opinnäytetyössä pystytään siirtymään analyysivaiheeseen tutkimusta.

5.3 Aineiston analyysi

Aineiston analyysi on hedelmällisintä aloittaa mahdollisimman pian siitä, kun se on kerätty. Ennen analyysiä aineisto litteroidaan eli yhteismitallistetaan ja järjestellään. Aineiston käsittelyn aloitin litteroimalla. Muutin käsin kirjoitetut vastauslomakkeet tietokoneelle tekstimuotoon vastaus kerrallaan. Kaikki kirjoitetut tekstit järjestettiin samaan tietokoneen tiedostoon kysymyskohtaisesti. (Ranta 2020.) Opinnäytetyöni aineiston analyysimenetelmäksi valittiin teemoittelun, joka on yksi laadullisen analyysin menetelmiä. Teemoittelussa pyritään löytämään tutkimuksen kannalta oleelliset asiat. Aineistosta löydetään keskeisiä aihepiirejä eli teemoja etsimällä siitä erottavia sekä yhdistäviä seikkoja aineisto- tai teorialähtöisesti. Kun keskeiset teemat ovat hahmoteltu voidaan näitä teemoja vertailla suhteessa niiden esiintyvyyteen aineistossa. Teemojen muodostamisessa voidaan käyttää apuna koodausta, jossa aineistoon tehdään luokitteluja sekä jäsenteleviä merkintöjä. Koodauksella helpotetaan ja yksinkertaistetaan aineiston käsittelyä ja sen avulla aineistosta pystytään helposti poimimaan merkitykselliset asiat. Koodauksella tarkoitetaan tietynlaisia merkkejä kuten esimerkiksi lihavoinnit, alleviivaukset, erinlaiset merkit tai numerot, jotka toimivat erinlaisina kuvailun apuvälineinä. Koodauksessa yksittäisten sanojen hakeminen ei useinkaan tuota samaa lopputulosta kuin kokonaisten tekstien lukeminen, sillä samoista asioista saatetaan käyttää synonyymejä tai kiertoilmaisuja. (Ranta 2020.) Opinnäytetyötä varten yliviivattiin merkkauksilla vastauslomakkeista fraaseja, joiden todettiin tuovan esille hyvin kysymyksessä kysyttävän mielipiteen sekä ajatuksen. Merkittiin myös ylös, jos vastauslomakkeissa mainittiin ja painotettiin jotakin tiettyä mielipidettä tai ajatusta ja se toistui useammassa vastauslomakkeessa. Tutkimusaineisto luettiin ja käytiin useampaan kertaan läpi vastauslomakkeita sekä tiedostoon tehtyjä kohteja. Koodauksessa haasteeksi osoittautui koodilutelon kasvaminen ja monimutkistuminen liian suureksi, jolloin se hankaloitti luokittelua. Koodausta tehdessä kiinnitetäänkin huomiota vain tärkeiden ja oleellisten asioiden poimimiseen, jottei se menisi liian monimutkaiseksi.

Teemoittelun avulla mahdollistetaan teemojen esiintyvyyden vertailu aineistossa. Teemoittelussa korostuu opinnäytetyön teeman sisältö esimerkiksi mitä teemasta on sanottu tai mitä asioita teemoittelun katsotaan sisältävän. Opinnäytetyössä teemoittelu tarkoittaa sitä, mitä kasvatusyhteistyöstä varhaiskasvatuksen opettajat ovat sanoneet. Opinnäytetyöstä löydettyjä teemoja voidaan tulkita itsenäisesti. Tutkimuksessa eristettiin teemoittelusta aineistosta varhaiskasvatuksen opettajien antamia sitaatteja, joita käytettiin apuna hahmotamaan aineiston teemoja. Teemoittelu on luonnollisin tapa analysoida kyselylomaketutkimusta. Teemoittelusta nousseet teemat pyrittiin aukaisemaan käyttäen aiempia tutkimuksia sekä teoriapohjaa hyödyksi. Teemoittelusta nousi selkeästi kolme vahvaa teemaa, jotka toistuivat aineistossa. Ensimmäisenä teemana nousi luottamus ja avoin keskustelu, joka

toimii avain asemassa kasvatusyhteistyössä. Toisena selkeänä teemana aineistosta nousi aito kohtaaminen ja vuorovaikutus. Kolmantena teemana nousi yhteinen aika. Aineistoa analysoidessa aineistosta nousi litteroinnin ja teemoittelun aikana selkeästi tietynlaisia teemoja. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Aineistosta nousseiden sitaattien analysointi aloitettiin klusteroinnilla eli ryhmittelyllä. Jaettiin sitaatit sarakkeisiin (Taulukko 1.) Ensimmäiseen sarakkeeseen tuli alkuperäiset ilmaukset / pelkistetyt ilmaukset. Johon kirjoitettiin aineistosta nousseet sitaatit. Toiseen sarakkeeseen eli alaluokat sarakkeeseen nousi sitaateista heränneet alaluokat, joita olivat esimerkiksi yhteinen luottamus sekä avoimuus ja tasa-arvo. Seuraavaksi nousi alaluokista yläluokka, joka muodosti yhteistyön. Pääluokaksi muodostui varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

Opinnäytetyön aineistoa tarkastellessa teemoittelu ja klusterointi helpottivat jäsentelyä suhteessa tutkimuskysymyksiin ja syvensi ajattelua opinnäytetyötä käsittelevästä aiheesta. Teemoiteltu ja klusteroitu aineisto käytiin läpi huolellisesti ja eroteltiin sekä merkittiin ne asiat, jotka olivat tutkimuksen tarkoituksena ja vastasivat tutkimuskysymykseen.

Taulukko 1. Varhaiskasvatuksen opettajien ajatuksia teemoitettuna.

Alkuperäiset ilmaukset / Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<p>Yhteistyö on ollut hyvää, kun me emme sanele ”ylhäältä päin” vaan olemme samalla tasolla</p> <p>Tärkeää, että syntyy luottamus vanhempien ja hoitohenkilökunnan kanssa.</p> <p>Keskustelut ovat avoimia ja tasa-arvoisia.</p> <p>Vanhemmat kohdataan aina lapsen tuonti ja hakutilanteissa. Ollaan valmiita kuuntelemaan myös kodin kuulumiset.</p>	<p>Vertaisina ja samanarvoisina toimiminen</p> <p>Yhteinen luottamus</p> <p>Avoimuus ja tasa-arvo</p> <p>Aito kohtaaminen ja kuunteleminen</p>	<p>Yhteistyö</p>	<p>Varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa.</p>

6 Tutkimuksen tulokset

6.1 Luottamus ja avoin keskustelu

Varhaiskasvatuksen opettajat kuvailivat kasvatusyhteistyötä vanhempien kanssa tärkeäksi. Sillä kun syntyy luottamus vanhempien ja hoitohenkilökunnan kanssa tulee keskusteluista avoimempia sekä tasa-arvoisempia. Keskusteluja pystytään käymään avoimemmin, jolloin lapsen hoidosta saadaan yhä yksilöllisempää ja ymmärtäväisempää. Ymmärtävyydellä tarkoitetaan, kun lapsen vanhempien kanssa pystytään käymään avoimia keskusteluja kotioloista ja lapsen rutiineista sekä tottumuksista yhä yksilöllisemmin ja tarkemmin pystytään ne ottamaan huomioon myös päiväkodissa. Vanhempien tarpeita ja toiveita pystytään tuomaan esille ja käytäntöön päiväkodin arjessa, kun vanhempien kanssa pystytään näistä käymään avointa keskustelua sekä sopimaan mitä asioita päiväkodin on mahdollista toteuttaa. Luottamus on kaiken perusta, sillä ilma luottamusta on haastavaa käydä avointa ja vuorovaikutuksellista keskustelua lapsesta ja hänen tarpeistaan. Varhaiskasvatuksen opettajilla oli enimmäkseen hyviä kokemuksia kasvatusyhteistyöstä.

Tärkeää, että syntyy luottamus vanhempien ja hoitohenkilökunnan kanssa. Keskustelut ovat avoimia ja tasa-arvoisia. Vanhempien tarpeita & toiveita kuunnellaan, mutta myös vanhemmat ymmärtävät ja ovat kiinnostuneita päiväkodin arjesta.

Oleellisimmaksi asiaksi kasvatusyhteistyössä he kokivat juuri avoimen keskustelun. Varhaiskasvatuksen opettajat kuuntelevat vanhempia sekä kunnioittavat heidän toiveitaan. Lapsen arjesta keskustellaan päivittäin ja sovitaan yhdessä yhteisistä kasvatulinjoista.

Avoin keskustelu on tärkeintä. Lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden, vanhempia kuunnellen ja kunnioittaen heidän toiveitaan.

Vastauksissa tuotiinkin vahvasti esille, kuinka vanhemmat ovat lastensa tuntemisen ammattilaisia. On tärkeää, että varhaiskasvatuksen opettajat kuuntelevat vanhempien tarpeita sekä toiveita, mutta yhtä tärkeää on, että vanhemmatkin ovat kiinnostuneita ja ymmärtävät päiväkodin arkea. Vuorovaikutuksen tulee tapahtua samalla tasolla, jolloin opettajat sekä vanhemmat ovat vertaisia.

Yhteistyö on ollut hyvää, kun me emme sanele ”ylhäältä päin” vaan olemme vanhempien kanssa samalla tasolla.

6.2 Aito kohtaaminen ja vuorovaikutus

Kysyttäessä kuinka kasvatusyhteistyö näkyy konkreettisesti juuri heidän yksikössängsä, tulee esille aito kohtaaminen ja vuorovaikutus. Vanhemmat kohdataan aina lapsen tuonti ja haku tilanteissa. Vanhempien kanssa käydään keskustelua lapsen päivästä ja vastavuoroisesti vanhemmat saattavat kertoa miten arki on sujunut kotona tai jos esimerkiksi aamussa tai lapsen yössä on ollut jotain poikkeavaa. Yhteistyötä tehdään siis päivittäin ja se näkyy arjen pienissä asioissa ja kanssakäymisissä. Päivittäisen kanssa käymisen lisäksi yhteistyö konkretisoituu varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa joka syksy ja kevät, jossa pystytään käymään suunnitelmallisesti ja syvällisemmin läpi lapsen kasvatukseen ja kehitykseen liittyviä ajatuksia. Joustavuus on myös yksi tärkeä asia yhteistyössä. Vastauksissa tuotiin esille esimerkiksi joustavuus hoitoajoissa silloin kun se on tarpeellista, vaikka päiväkotitoimiinkin jo laajennetulla aukioloajalla.

Vanhemmat niin kuin me kasvattajatkin olemme erilaisia. Joidenkin kanssa yhteys syntyy heti ja on helppoa, mutta ei kaikkien kanssa.

Varhaiskasvatuksen opettajat kuvailivat vastauksissaan kokemuksiaan kasvatusyhteistyöstä suurimmaksi osaksi mutkattomiksi. Vanhempien toiveita pystytään kuuntelemaan ja muokkaamaan päiväkodin arkea sen mukaan. Yleensä vanhemmat haluavat vaikuttaa esimerkiksi pukeutumiseen tai nukkumiseen liittyvissä asioissa ja tämä pystytään toteuttamaan suurilta osin päiväkodin arjessa. Varhaiskasvatuksen opettajat totesivat, että vanhemmat niin kuin me kasvattajatkin olemme erilaisia. Joidenkin kanssa yhteys syntyy heti ja on helppoa, mutta toisten kanssa ei syvällistä yhteyttä välttämättä synny. Jokaisen perheen kanssa yhteistyö on hieman erilaista, sillä jokainen perhe on yksilö ja kaikilla on hieman erilaisia suhtautumistapoja sekä toiveita lastensa suhteen. Tässäkin varhaiskasvatuksen opettajat painottivat avointa keskustelua, sillä sen kautta pystytään luomaan positiivisia vuorovaikutus tilanteita.

Yhteistyö vanhempien kanssa on yleensä aina mutkatonta. Usein asiat kuten ruokailu, nukkuminen tai pukeutuminen voi olla asioita joihin vanhempi haluaa vaikuttaa myös päiväkodissa. Jos lapsella venyy esim. iltaunille käyminen, on vähennetty päiväuni määrää.

Pyysin varhaiskasvatuksen opettajia kuvailemaan millaisena vanhemmat ovat heidän mielestään kokeneet kasvatusyhteistyön. Vanhemmat ovat varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta kokeneet kasvatusyhteistyön suurimmaksi osaksi positiivisena. Positiivisuus ja tyytyväisyys ovat näkyneet päiväkodissa siten, että samasta perheestä on tullut useampia lapsia hoitoon. Vanhemmat ovat myös saattaneet kertoa positiivisista kokemuksistaan

tuttaville sekä sukulaisille, jonka jälkeen hekin ovat hakeneet päivähoitopaikkaa samaisesta päiväkodista. Päiväkodilla on hyvä maine sekä sijainti, jonka vuoksi he ovat myös suosittuja.

Suurin osa perheistä on tyytyväisiä toimintaamme. Se näkyy siinä, että samasta perheestä tulee useampi lapsi hoitoon sekä myös perheen sukulaiset ja tuttavat haluavat lapsensa meidän päiväkotiiimme. Päiväkodillamme on hyvä maine ja sijainti

Vanhemmat ovat olleet tyytyväisiä myös siihen, että vuorovaikutus sekä kommunikaatio toimivat päivittäin. Joka päivä kasvattajilla sekä vanhemmilla on mahdollisuus jutella päivän kulusta sekä lapsesta. Vuorovaikutus vaatii kasvattajalta kuitenkin hienotunteisuutta ja kuuntelemista sillä esimerkiksi vaikeista asioista puhuminen tai niiden vastaanottaminen ei ole kenellekkään helppoa. Osa vanhemmista on innokkaampia sekä avoimempia päiväkodin henkilöstölle ja kokevat varmasti saavansa hakemaansa tukea erilaisissa lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Osa vanhemmista taas ei ole halukkaita kovinkaan laajaan yhteistyöhön vaan hoitavat vain lapsen hoitoon liittyvät pakolliset asiat. Osa tutkimuskysymyksiin vastanneista varhaiskasvatuksen opettajista oli huomannut vanhemmissa eroja. Toiset vanhemmat haluavat päiväkodin kasvattajien ottavan enemmän vastuuta lapsista lasten ollessa päiväkodissa hoidossa ja esimerkiksi päiväkodissa kohdatut haasteet lasten kanssa halutaan jättää päiväkotiin eikä niistä esimerkiksi haluta keskustella kokonaisvaltaisesti lapsen näkökulmasta. Yhtenä haasteena nousi esille Pedagoginen suunnittelu. Pedagogisen suunnittelun kannalta vanhempien toiveet ja niiden toteuttaminen saattavat joskus olla haastavia. Toiset vanhemmat toivovat lapsilleen luovempaa toimintatapaa ja kasvatusta, kun taas toiset toivovat enemmän kouluun valmistavaa kasvatusta. Haasteena nouseekin esimerkiksi näiden kahden toiveen yhdistäminen pedagogiseen opetukseen.

Osa vanhemmista on innokkaampia ja avoimempia päiväkodin henkilöstölle ja kokevat varmasti saavansa meiltä tukea erilaisissa lapsen kasvatukseen liittyvissä asioissa. Osa ei taas ole halukkaita kovinkaan laajaan yhteistyöhön vaan hoidetaan vaan pakolliset.

6.3 Yhteinen aika

Kasvatusyhteistyön kehittämiseksi heidän päiväkodissaan toivottiin enemmän yhteistä aikaa vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen opettajat tekevät paljon yhteistyötä vanhempien kanssa esimerkiksi juhlien, tapahtumien ja muiden tapaamisten kautta. Harmilliseksi moni koki sen, että tällaiset yhteiset tapaamiset ovat muutamana viimevuonna jääneet todella vähäiseksi. Moni koki, että yhteistyötä kasvattaa kaikki päiväkodin yhteinen toiminta

ja tapahtuman sekä vanhempain illat. Se vahvistaa suhdetta niin vanhempien kuin lastenkin kanssa, kun ei ole kiinni arjen rutiineissa tai samanlaisissa kaavoissa. Vuorovaikutus korostuu erinlaiseksi sekä rennommaksi kun saadaan yhdessä viettää aikaa esimerkiksi juhliassa. Vastauksissa korostui myös osan mielipide jatkaa toimintaa samaan malliin, kuin aiemminkin, sillä he kokivat, että yhteistyö vanhempien kanssa toimii tällä hetkellä hyvin. Vanhempien kanssa yhteistyön parantamiseksi toivottiin samanlaisia asioita. Varhaiskasvatuksen opettajat toivoivat erinlaisia yhteisiä tekemisiä esimerkiksi puuhapäiviä perheiden kanssa. Vanhemmilta voitaisiin myös itseltään kysyä enemmän mitä he haluaisivat ja kaipaisivat yhteistyötä. Päiväkodissa on käytössä tiedotusväline kanava Muksunetti, jonka osa varhaiskasvattajista koki, ettei ole paras väylä tuoda toimintaa käytäntöön tai näkyväksi. Suurin osa toivoi aitoa kanssa käymistä vanhempien kanssa.

Voisi varmasti kysellä enemmän vanhemmilta mitä he kaipaavat. Nyt tuntuu, että esim. muksunetti ei ole se paras väylä tuoda toiminta näkyväksi.

7 Pohdinta

7.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää varhaiskasvatuksen opettajien kokemuksia kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa. Tutkimuksen avulla haluttiin tuottaa tietoa toimeksiantajalle varhaiskasvatuksen opettajien ja vanhempien välisen kasvatusyhteistyön kehittämisen tueksi.

Tulosten perusteella varhaiskasvatuksen opettajat kokivat vanhempien kanssa tehtävän kasvatusyhteistyön yleensä mutkattomaksi. Tulosten perusteella varhaiskasvatuksen opettajat kokivat vanhempien kanssa tehtävän kasvatusyhteistyön yleensä mutkattomaksi. Varhaiskasvatuksen päätehtävänä on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on tukea vanhemmuutta. Vanhemmat ovat niitä, joilla on lapsen kasvatuksesta ensisijainen vastuu. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea ja täydentää kotien kasvatustehtävää. (Opetushallitus 2018.) Lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen lähtökohtana on päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien ja vanhempien välinen vuorovaikutus, josta rakentuu kasvatusyhteistyö. Tutkimuksessa todettiin, että tärkeintä kasvatusyhteistyön rakentumiselle on luottamus. Koko yhteistyö perustuu luottamiselle. Vanhemmat luottavat varhaiskasvatuksen opettaja ammattitaitoon ja lapsi tuntemukseen. (Pedanet 2017.) Suurena osana varhaiskasvatusta on varhaiskasvatussuunnitelma, joka luo pohjan kaikelle päiväkodissa tapahtuvalle toiminnalle. Varhaiskasvatustilaisissa on säädetty, että jokaisella varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on lain turvaama oikeus saada suunnitelmallista sekä tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa ja jotta nämä toteutuisivat, laaditaan jokaiselle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka lähtökohtana on lapsen etu ja tarpeet. Varhaiskasvatukseen kirjattavat tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle. Varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan, kun lapsi aloittaa päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla on luoda jokaiselle lapselle varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä vanhempien kanssa. (ePerusteet 2020.) Varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen yhteistyössä vanhempien kanssa vaatii varhaiskasvatuksen opettajalta hyviä vuorovaikutustaitoja. Tutkimuksessakin selvisi, että joidenkin vanhempien kanssa yhteistyöhön syntyy heti hoitosuhteen alussa yhteys ja toisten kanssa sitä voi olla vaikea saavuttaa. Suunnitelmaa laatiessa on hyvä tuntea lapsen vahvuudet, osaaminen, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet. Varhaiskasvatuksen opettajien erityisosaamisaluetta on pedagoginen osaaminen, ja opettajat ovatkin pedagogisesti vastuussa toiminnan suunnittelusta, toiminnasta, arvioinnista sekä kehittämisestä. Kun vanhempien kanssa saadaan luotua luottamuksellinen suhde, voidaan keskusteluja

lapsen hoidosta sekä kasvatuksesta käydä avoimemmin, jolloin lapsen hoidosta saadaan yksilöllisempää ja ymmärtäväisempää. Ymmärtäväisyydellä tarkoitettiin, että vanhempien kanssa pystytään käymään avoimia keskusteluja lapsen rutiineista sekä kotioloista ja rutiineista ja pystytään ne näin sisällyttämään varhaiskasvatussuunnitelmaan. (Salonen-Ala-Maakala, 2016.)

Varhaiskasvatuksen opettajien vastauksissa näkyi samoja ajatuksia useammassa vastauslomakkeessa. Siitä tulee kuva, että varhaiskasvatuksen opettajat työskentelevät tiiviissä yhteistyössä toistensa kanssa. Moni heistä toi esille tärkeänä asiana luottamuksen, joka onkin yhteistyön perusta. Kummankin osapuolen tulee pystyä luottamaan toiseen. Luottamuksen pohjalta rakentuu vuorovaikutuksellinen avoin suhde varhaiskasvatuksen opettajien sekä vanhempien välille. Kasvatusyhteistyön kannalta on tärkeää, että vanhemman ja varhaiskasvatuksen opettajan välille syntyy luottamuksellinen ja avoin suhde. Kasvatusyhteistyössä on tärkeää pystyä käymään avoimia keskusteluja lapsen hyvinvoinnista, kasvusta ja kehityksestä. Tutkimuksen aineistosta pystyi lukemaan, ettei varhaiskasvatuksen opettajan työ aina ole helppoa, sillä se vaatii todella hyviä vuorovaikutustaitoja sekä yhteistyökykyä kohdata jokainen perhe yksilönä ja omanlaisena. Sen lisäksi varhaiskasvattajalla tulee olla vahva ammatillinen identiteetti ja osaaminen. Tärkeintä on pystyä kuuntelemaan vanhempien toiveita ja tarpeita lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja kehityksen suhteen ja samaan aikaan pitää oma ammatillinen ajatus lapsen tarpeista mielessä. Oman vaikeutensa kasvatusyhteistyöhön tuo erinlaiset perheet ja vanhemmat. Jokaisella perheellä ja lapsella on omat tarpeet sekä toiveet niin lapsen kasvun ja kehityksen tueksi kuin toiminnan suunnittelun osalta. Tutkimuksessa selvisi, että toiset vanhemmat lähtevät kasvatusyhteistyöhön innokkaina mukaan, kun taas toiset ovat hieman varaantuneempia eikä heidän kanssaan välttämättä koko hoitosuhteen aikana saa samanlaista suhdetta. Tutkimuksen aikana tuli esille varhaiskasvattajien halu kysellä myös vanhemmilta heidän ajatuksiaan ja toiveitaan koskien kasvatusyhteistyötä. Vanhemmilla voisi olla erinlaisia ajatuksia, kuin ammattilaisilla, joilla kaiken takana vaikuttaa ammatillinen osaaminen ja koulutus. Vanhemmilla ajatusten takana saattaa esimerkiksi olla kotona käytettävät toimintaperiaatteet. Ammattilaisilla on taito nähdä kasvatusyhteistyön takaa lapsen sekä perheen tarpeet. Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat, että vanhemmat saisivat riittävästi tukea kasvatusyhteistyöhön, ja että ainakin suurin osa vanhemmista kokisi saavansa lapsen kasvatukseen tarpeeksi tukea ja neuvoa.

Osassa vastauksista selvisi, että päiväkodin maine vaikuttaa myös kasvatusyhteistyöhön positiivisesti. Kun päiväkodin maine on positiivinen antaa se positiivisen kuvan myös varhaiskasvatuksen opettajista, joka omalta osaltaan parantaa yhteistyötä. Varhaiskasvatuksen opettajat toivat suurena arvona esille tasavertaisina ja saman arvoisina toimimisen vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat, että kasvatusyhteistyö onnistuu

paremmin, kun he eivät aseta itseään vanhempien yläpuolelle vaan toimivat avoimessa yhteistyössä vanhempien kanssa. Näin myös vanhempien suhtautuminen varhaiskasvatuksen opettajiin ja kasvatusyhteistyöhön oli yhteistyöhaluisempaa ja asioista saatiin puhuttua hyvässä hengessä. Aitoa kohtaamista pidettiin myös tärkeänä. Aito kohtaaminen tapahtuu päiväkodissa päivittäin varhaiskasvatuksen opettajan ja vanhemman välillä. Esimerkiksi tuonti ja haku tilanteissa. Varhaiskasvatuksen opettaja kohtaa vanhemman ja kerrotaan puolin ja toisin lapsen kuulumisia. Vanhempi kertoo lapsen ajasta kotona ja miltä se näyttää esimerkiksi ennen päiväkotiin tuloa tai sieltä lähdettäessä. Varhaiskasvatuksen opettaja voi kertoa päiväkotia päivän aikana tapahtuneista tapahtumista ja hänen ammatillisesta näkemyksestään lapseen. Kuunteleminen on tärkeää niin varhaiskasvatuksen opettajan, kun vanhemmankin puolelta. Molemmilla osapuolilla tulee tulla kokemus kuulluksi tulemisesta, kun ajatellaan lapsen hyvinvoinnin kannalta. Varhaiskasvatuksen opettajan tulee olla se, joka tekee päätökset lapsen pedagogisen toiminnan ohjauksen suhteen päiväkodissa.

Suunnitelman tekeminen on otollinen aika kaikille osapuolille tutustua lapseen jopa ihan uudelta kantilta. On tärkeää sopia yhdessä tavoitteet niin päiväkotiin kuin kotiin, jotta voidaan yhdessä seurata lapsen kehitystä ja kasvua yhteisen suunnan kautta. Lapsen kasvatussuunnitelman merkitys arvioinnissa tulee esille usealla tavalla, kuten esimerkiksi arvioinnissa tulee esille vanhempien tulkinnat. Vanhemmat saavat suunnitelma keskusteluissa hyvän kuvan omasta lapsestaan päiväkodissa. Työntekijät tuovat oman ammatillisen näkemyksensä lapsesta, kun taas vanhemmat tuovat ihan yhtä tärkeän tuntemuksensa omasta lapsestaan keskusteluun. Varhaiskasvatussuunnitelma keskustelut ovat otollisinta aikaa tutustua myös vanhempiin. Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat tutkimuksessa tärkeäksi, että vanhempiin syntyi avoin ja luottamuksellinen suhde. Keskustelut haluttiin pitää avoimina ja tasa-arvoisina, näin kasvatusyhteistyötä pystyttiin kehittämään. Varhaiskasvatuksen opettajat halusivat tutkimuksessa ottaa huomioon lasten yksilölliset tarpeet, ja sen että vanhemmat tulisivat kuulluiksi ja ymmärretyiksi. (Alasuutari 2010.)

7.2 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus on huomioitu opinnäytetyön jokaisessa vaiheessa alusta asti noudattamalla tieteellisiä käytänteitä. Eettisyyttä työssä lisää tutkijan toiminnan huolellisuus, rehellisyys sekä tarkkuus koko tutkimusprosessin ajan. Muiden tutkijoiden tutkimuksiin sekä töihin on viitattu asianmukaisin lähdemerkinnöin. Erityistä huolellisuutta ja rehellisyyttä on huomioitu tulosten tallentamisessa ja esittämisessä, kuten myös tutkimuksen ja tulosten arvioinnissa. Tutkimuksessa on sovellettu tieteellisen tutkimuksen

kriteereiden mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus-, ja arviointimenetelmiä. (Tutkimuksellinen neuvottelukunta 2012.)

Kyselylomaketutkimusta menetelmänä käytettäessä tutkijan on tarkasteltava tutkimuksen aikana eettisessä mielessä, miten tulkitsee annetut vastaukset. Tutkijan oma kanta asiaan ei saa tulla esille tutkimuksen analysoinnissa tai tutkimuksen tuloksissa. Yksityishenkilönä saatuja tietoja ei koskaan saa käyttää tutkimuksessa. Opinnäytetyöstä on jätetty pois kaikki tutkimuksen ulkopuolella saatu tieto ja kanssa käyminen tutkimukseen osallistujien kanssa, sillä kaikki tutkimuksessa käytetty tieto on kirjoitettu vastauslomakkeisiin osallistujien toimesta. Hyvä tutkimuskäytäntö edellyttää, että tutkittavat ovat antaneet kaikkeen tutkimuksessa käytettävään suostumuksen. Jokainen osallistuja suostui tutkimukseen täyttämällä kyselylomakkeen. Kyselylomakkeen täyttäminen oli täysin vapaaehtoista ja jokaisella oli täysi anonymiteetti. Tutkimusta tehdessä noudatettiin vaitiolovelvollisuutta. Käytin tutkimuksessa vain hyväksytyjä tiedonhankintatapoja ja toin esille mihin kerättyä tietoa käytetään sekä miten se hävitetään asianmukaisesti. Kyselylomakkeisiin vastanneille on kerrottu miten toimin kyselylomakkeiden kanssa oikeaoppisesti niitä analysoidessa sekä sen jälkeen, kun tiedot on kirjattu raporttiin. Kyselylomakkeita ei käytetä muuhun kuin tähän opinnäytetyöhön ja lomakkeita säilytetään tutkimuksen ajan niin ettei ulkopuoliset pääse niihin käsiksi. Kyselylomakkeet tuhotaan polttamalla opinnäytetyön valmistuttua. (Hakala 2016.)

Eettisen ajattelun mukaan tutkittavalle tulee kertoa tutkimuksen tavoite sekä tutkimusaineiston käyttötarkoitus ja tutkittavien tulee lisäksi tietää tutkijan taustaorganisaatio sekä yhteystiedot. Toimitin saatekirjeessäni sekä suunnitelmassani taustaorganisaationi sekä heidän yhteystietonsa tutkittaville. Tutkittavan tietoisuus tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuudesta sekä tutkimukseen kuuluva aika ovat myös oleellisia tietoja tutkittavalle. Tutkimukseen ja kyselylomakkeen täyttämiseen annettiin aikaa viikko, sillä arvioitiin, että jos aikaa olisi enemmän saattaisi se useammalta unohtua arjen kiireen keskellä. Viikon aikana tieto tutkimuksesta pysyy tuoreena mielessä. Kyselylomakkeen pituus antoi vastaajalle kuitenkin tiedon siitä, ettei kyselylomakkeeseen vastaamiseen menisi kauaa aikaa.

Opinnäytetyöni aiheita valitessani otin huomioon ammattikorkeakouluni opinnäytetyön ohjeet, toimeksiantajan toiveet sekä tarpeet parhaan mahdollisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Opinnäytetyöni palvelee toimeksiantajaa, sillä aihe on heidän toiveenaan sekä heidän tarpeistaan lähtöisin. Aihe on ajankohtainen ja palvelee mahdollisimman hyvin toimeksiantajaa. Tutkimustyö palvelee myös toimeksiantajan lisäksi tutkijaa, jolloin voidaan sanoa, että tutkimustyön etiikka toteutuu kaikkien osapuolien välillä tasa-arvoisesti ketään aliarvioimatta. Opinnäytetyön aihe on merkityksellinen kaikille varhaiskasvatusalan toimijoille ja toimii samalla myös keskustelijan herättäjänä varhaiskasvattajien ja vanhempien välillä.

Tutkimustapaa pohtiessani mietin olisiko varhaiskasvatuksen opettajien haastattelemine ryhmässä parempi vaihtoehto tutkimusaineiston keräämiseksi. Totesin kuitenkin tässä olevan eettistä ristiriitaa, sillä kaikki varhaiskasvatuksen opettajat eivät välttämättä uskalla tarpeeksi avoimesti kertoa mielipiteitään tai ajatuksiin liittyen yhteistyöhön vanhempien kanssa. Tämän takia päädyin teettämään anonyymin kyselylomakkeen, jotta kaikilla osallistujilla olisi mahdollisuus kertoa vapaasti mielipiteensä ilman eettisiä ristiriitoja. Näin saatiin tutkimukseen autenttista tietoa ja välttyttiin eettisiltä ristiriidoilta. Tämän lisäksi huomioin toimeksiantajan toiveen teettää tutkimuksen aineistonkeruu kyselylomakkeen muodossa. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Keskustelu kasvatusyhteistyöstä vanhempien kanssa saattaa lisätä varhaiskasvatuksen opettajien keskustelu herkkyyttä yhteistyöstä. Varhaiskasvatuksen opettajat saattavat jopa ottaa kasvatusyhteistyön vanhempien kanssa esille ja keskustella heidän toiveistaan kasvatusyhteistyötä koskien.

Eettisesti luotettavaa tutkimusta tehdessään täytyy tutkijan suhtautua aiheeseen ennakkoluulottomasti ilman ennakoasenteita tai tuomatta tutkimuksen missään kohdassa esille omaa mielipidettä aiheesta. Tutkimuksen tulee tapahtua moraalaisella lähestymistavalla objektiivisesta näkökulmasta eikä siihen saa vaikuttaa esimerkiksi tutkijan tai tutkittavien eikä kenenkään muunkaan uskonto tai kansallisuus. Aineiston analyysi on tapahtunut, kun aineistoa on ollut tarpeeksi kasassa, jotta siitä saadaan luotettava tutkimus. Tutkimus sai onneksi jo ensimmäisellä kerralla tarpeeksi vastauksia, jotta saatiin teetettyä luotettava tutkimus. Tutkimus oltiin valmiita teettämään myös uudestaan, jos tutkimukselle ei olisi saatu tarpeeksi vastauksia analyysiä varten. (Tuomi & Sarajärvi 2018.)

7.3 Johtopäätökset

Tutkimuksen tuloksissa saadaan tutkimustehtävään vastaus tutkimuksen teoreettinen viitekehys huomioiden. Tutkimuksen mukaan varhaiskasvatuksen opettajat kokivat kasvatusyhteistyön sujuvan suurimmilta osin mutkattomasti. Yhdeksi tärkeimmistä kasvatusyhteistyön rakentumisen osista koettiin luottamus. Varhaiskasvatuksen opettajat ovat pääosin todella tyytyväisiä kasvatusyhteistyöhön vanhempien kanssa. Vanhempien ja kasvattajien yhteistyön tavoitteena on yhteinen sitoutuminen lapsen turvallisen ja terveen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen. Suurena perustana kasvatusyhteistyölle on vanhempien ja kasvattajien välinen luottamus ja sen rakentaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. (Toivonen 2017.) Tutkimuksessa varhaiskasvatuksen opettajat toivat Toivosen (2017) tutkimuksen mukaisesti esille kasvatusyhteistyön rakentumista sekä onnistumista. Toivonen tuo tutkimuksessaan esille, että Kasvatusyhteistyön yhtenä suuren tavoitteena on luottamus, joka rakentuu yhteistyön aikana. Kekkonen (2012) toteaa

tutkimuksessaan, että kasvattajan ja vanhempien välille syntyy aina suhde lapsen tullessa varhaiskasvatukseen. Kasvatuskumppanuudessa kyse on suhdetyöstä, niiden synnyttämisestä, tuottamisesta sekä ylläpitämisestä. Aikuisten välisissä suhteissa tärkeintä on luottamus. Kekkonen tutkimusta mukaillen toivat varhaiskasvatuksen opettajat esille myös aidon kohtaamisen ja kuuntelemisen, joka luo omalta osaltaan pohjaa kasvatusyhteistyön syntymiselle sekä ylläpitämiselle. Kasvatusyhteistyö lähtee rakentumaan avoimesta keskustelusta vanhempien ja varhaiskasvatuksen opettajien välillä. Tärkeimmiksi keskustelun paikoiksi kohdistui tutkimuksen tuloksissa tuonti- ja hakutilanteet sekä varhaiskasvatussuunnitelma keskustelut.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, kuinka varhaiskasvatuksen opettajat kokivat kasvatusyhteistyön konkreettisesti näkyvän heidän päiväkotinsa arjessa. Tutkimuksen vastauksissa näkyy selkeästi varhaiskasvatuksen opettajien ajatus siitä, että lapsen vanhempien kohtaaminen tuonti ja nouto tilanteissa koettiin tärkeäksi hetkeksi keskustella vanhemman kanssa arjen asioista. Oltiin myös valmiita kuulemaan vanhempien ja kodin kuulumiset. Toiseksi tärkeäksi kohtaamistilanteeksi varhaiskasvatuksen opettajat kokivat varhaiskasvatussuunnitelma tapaamisen vanhempien kanssa. Varhaiskasvattajalle lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on tärkeä erityisesti vanhempien sekä päivähoidon yhteistyösuhteen näkökulmasta. Alasuutari (2010) toteaa kirjassaan kasvatustoiminnan huomioiden, että vanhempien kanssa kanssakäyminen muuttuu merkityksellisemmäksi, kun vanhempien kanssa luodaan toimiva kasvatusyhteistyö.

Varhaiskasvatus on lapsen kehityksen kannalta tärkeä osa lapsen oppimisen ja kasvun polkua ja se luokitellaan perustaa lapsen elinikäiselle kehitykselle ja oppimiselle. Lapset kuitenkin tuovat varhaiskasvatukseen mukanaan aiemmat kotona opitut elämäkokemukset ja suurena merkittävänä tekijänä on vanhemman ja lapsen välinen kiintymys- ja vuorovaikutussuhde (Pedanet 2017.) Kasvatusyhteistyön onnistumiselle tärkeää on luoda toimiva kasvatusyhteistyö vanhempien kanssa, jotta lapsen kotona opitut asiat voidaan mahdollisimman hyvin sisällyttää varhaiskasvatukseen ja mahdollistaa lapsen mahdollisimman kehittävä varhaiskasvatus. Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat tärkeäksi avoimen ja luotettavan keskustelun vanhempien kanssa, sillä sen avulla he pystyivät kehittämään ja suunnittelemaan toimintaa jokaiselle lapselle kasvua ja hyvinvointia edistäväksi.

Lähteet

Aalto, K & Holopainen, H. 2018. ”No kylhän se oli vähän sellai hyvä, et joku katto mun perään”. Nuorten kokemuksia jälkihuollosta ja sen jälkeen. Hämeen ammattikorkeakoulu. Viitattu 24.8.2021. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/143864/Aalto_Kati_Holopainen_Heidi.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoidossa. Tampere: Vastapaino

Alatalo, A-M. 2015. Millaista tukea päiväkotitoiminta voi tarjota vanhemmuuteen. vanhempien arvioita ja odotuksia. Viitattu 8.5.2021. Oulun Yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201512082259.pdf>

ePerusteet. 2020. Varhaiskasvatuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. Viitattu 16.5.2021. Saatavissa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/8979470/varhaiskasvatus/tekstikappale/8979410>

Estola, E. & Uitto, M. & Karikoski, H. 2020. Esi- ja alkuopetuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus

Finlex. 2018. Varhaiskasvatustuki 540/2018. Viitattu 14.02.2021. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Hakala, T. 2016. Eettisyys laadullisessa tutkimuksessa. Tutkijan näkökulma. Viitattu 16.02.2021. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100284/GRADU-1481615633.pdf?sequence=1>

Hakkarainen, E. 2017. Vanhemmuuden tukeminen varhaiskasvatuksessa – Vanhempien kokemuksia kuunnellen. Viitattu 17.08.2021. Turun ammattikorkeakoulu. Saatavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/124739/hakkarainen_elina.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Holttinen, K. & Hunnako, S-K. 2016. Vanhemmuus ja sen tukeminen päivähoitossa. Seinäjoen alueen vanhempien kokemuksia vanhemmuudesta ja saamastaan tuesta kunnallisessa päiväkodissa. Viitattu 6.5.2021. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/109672/ONT_HOLTTINEN_HUNNAKKO.pdf?sequence=1

Jakkula, R. 2018. Ammatillisuuden kehittäminen hanketyön tukemana varhaiskasvatuksessa. Viitattu 5.5.2021. Oulun yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201805091659.pdf>

Jalo, S. & Korhonen, S-M. 2015. Kohti vahvempaa vanhemmuutta. Vanhempien kokemuksia vanhemmuuden tukemisesta päiväkodissa. Viitattu 6.5.2021. Metropolia ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <https://core.ac.uk/download/pdf/38129511.pdf>

Juntunen, T. 2018. ”Meillä on se pedagoginen vastuu” Vastavalmistuneiden varhaiskasvattajien kokemuksia koulutuksen ja työelämän pedagogisesta asiantuntijuudesta. Viitattu 25.7.2021. Oulun yliopisto. Saatavissa: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201804071453.pdf>

Karjalainen, E. & Karvonen, H. 2021. Meillä on hyvä olla, kun näkee, että äideillä on hyvä olla. Omaisten kokemuksia arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminnasta. Viitattu 15.08.2021. Metropolia ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/494506/Karjalainen_Enni%2C%20Karvonen_Henna.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Viitattu 27.6.2021. Saatavissa: <https://thl.fi/documents/10531/136719/Tutkimus%202012%2072.pdf>

Kronqvist, E-L. 2016. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus

Lahden kaupunki. 2021. Varhaiskasvatus ja esiopetus. Viitattu 12.03.2021. Saatavissa: <https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/varhaiskasvatus-ja-esiopetus/paivakodit/humpulan-paivakoti/>

Melasalmi, A. 2018. Early childhood educators professional learning through shared practices. Viitattu 13.8.2021. Turun Yliopisto. Saatavissa: <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/144981/AnnalesB455Melasalmi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Mikonaho-Ratia, M. 2019. Kasvatusyhteistyön vahvistaminen varhaiskasvatuksessa hoidonaloitus vuonna. Teemalliset vanhempainillat alle 3-vuotiaiden ryhmässä. Viitattu 6.5.2021. Metropolia ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/264297/Mikonaho-Ratia%20Mari.pdf?sequence=2>

Opetushallitus. 2018. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Viitattu 15.02.2021. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Pedanet. 2017. Varhaiskasvatuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet. Viitattu 3.5.2021. Saatavissa: <https://peda.net/lahti/varhaiskasvatus/vasu2017/v2lk/viikot-48-49/vtjyt>

Pohjasniemi, P. & Rantala, K. 2014. Varhaiskasvatuksen osaamista arvioimassa - Osaamiskartoitus lastenhoitajille ja lastentarhaopettajille. Viitattu 15.7.2021. Laurea ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/83891/Pohjasniemi%20Rantala.pdf?sequence=1>

Prokkola, L-T. 2018. Lastentarhaopettajien kokemuksia pedagogisesta osaamisestaan ja ammatillisesta identiteetistään. Sosionomien puheenvuoro. Viitattu 13.8.2021. Lapin

Yliopisto. Saatavissa: <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/63367/Prok-kola.Laura-Tuulia.pdf;jsessionid=25E4895D09782F04054640F4CCE946D9?sequence=1>

Ranta, A. 2020. Yläkoulu käymättömien lasten vanhempien kokemuksia vertaisryhmätoiminnasta. Viitattu 26.09.2020. Lahden ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/341556/Ranta_Anne.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Rutanen, N. & Laaksonen, K. 2020. Äitien luottamuksen rakentuminen kasvattajiin varhaiskasvatuksen aloituksessa. Viitattu 25.09.2021. Saatavissa: <https://jecer.org/wp-content/uploads/2020/08/Rutanen-Laaksonen-Issue9-2.pdf>

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Viitattu 16.02.2021. Saatavissa: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Salonen-Ala-Maakala, J. 2016. Ammatillinen osaaminen lastentarhaopettajien kuvaamana ja työnantajien odotuksissa. Viitattu 5.5.2021. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100305/GRADU-1481633606.pdf;jsessionid=32C7AF0E4EDB240BB585463E648A9F37?sequence=1>

Tilastokeskus. 2021. Käsitteet. Kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 16.02.2021. Saatavissa: https://www.stat.fi/meta/kas/kvalit_tutkimus.html

Toivonen, S. 2017. Kasvatusyhteistyön rakentuminen pienen lapsen varhaiskasvatuksen aloituksessa – tapaustutkimus. Viitattu 16.02.2021. Jyväskylän Yliopisto. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/56969/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201801311400.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tutkimustieteellinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 3.8.2021. Saatavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Turja, L. 2016. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus

Vauto, K. 2017. Kasvatusyhteistyö päiväkodissa. avointa vuoropuhelua, Viitattu 9.5.2021. Hämeen ammattikorkeakoulu. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/129394/kaija_vauto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Liite 1. Saatekirje

HYVÄ VASTAANOTTAJA

Opiskelen Lahden ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveystieteiden opintoja Sosionomin tutkintoon. Teen opinnäytetyönäni kokemuskyselyn Lahden Humpulan päiväkodin ammattilaisille. Tutkimuksen aiheena olisi kasvatuskumppanuus vanhempien kanssa varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta. Tutkimuksen avulla voidaan kehittää teidän ammattilaisten tietoutta kasvatusyhteistyöstä.

Opinnäytetyö toteutetaan kyselytutkimuksena, johon kutsun teidän kaikki varhaiskasvatuksen opettajat osallistumaan. Osallistuminen merkitsee mukana olevan kyselylomakkeen täyttämistä ja palauttamista. Pohtikaa kasvatusyhteistyötä ja sitä mitä se teille merkitsee. Osallistuminen kyselyyn on täysin vapaaehtoista ja luottamuksellista. Antamanne vastaukset käsitellään nimettöinä ja ehdottoman luottamuksellisesti. Kenenkään vastaajan tiedot eivät paljastu tuloksissa. Kyselyyn vastaamiseen aikaa on 1 viikko. Tutkimuksen tekemiseen on saatu lupa lahden kaupungin varhaiskasvatuksesta.

Ystävällisin terveisin

Minttu Ojanen

4. Kuvaile millaisena vanhemmat ovat kokeneet kasvatusyhteistyön sinun mielestäsi?

5. Kuinka kasvatusyhteistyötä voitaisiin kehittää teidän yksikössä?

6. Entä miten kasvatusyhteistyötä voitaisiin kehittää vanhempien kanssa?